

ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย
ที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

The Effects of 5 Steps Learning in the Topic of Roles and Duties of
Thai Youth on Public Mind Behaviors of Grade 7 Students at Chak
Kham Khanathon School, Lamphun Province

Miss. TUNKAMOL BOONYASING

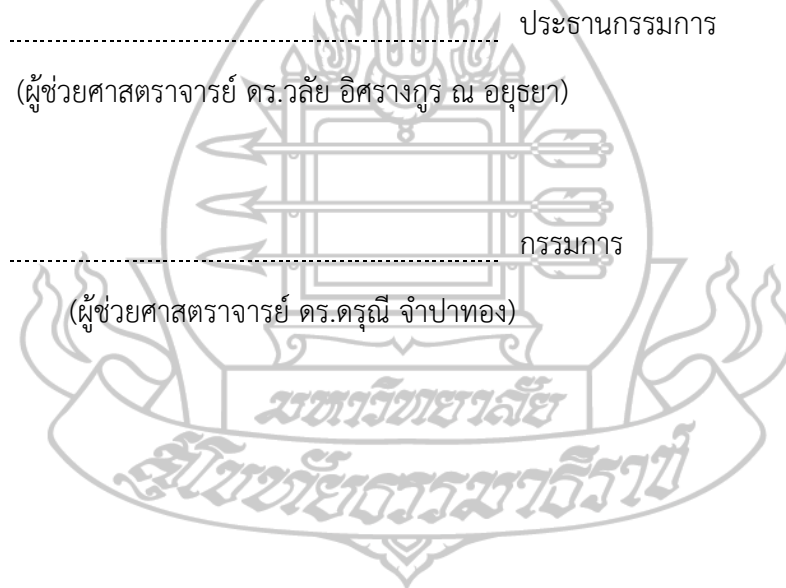
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของ เยาวชนไทยที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
ชื่อและนามสกุล	นางสาวธัญมล บุญยะสิงห์
แขนงวิชา / วิชาเอก	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คำนวณค่าอิสระ ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ผู้ศึกษา นางสาวธัญมกล บุญยะสิงห์ รหัสนักศึกษา 2632100034

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่มเครื่องมือที่ใช้การวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จำนวน 3 แผน รวม 10 ชั่วโมง และ 2) แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น พฤติกรรมจิตสาธารณะ สังคมศึกษา มัธยมศึกษา

Independent Study title: “The Effects of 5 Steps Learning in the Topic of Roles and Duties of Thai Youth on Public Mind Behaviors of Grade 7 Students at Chak Kham Khanathon School, Lamphun Province”

Author: “Miss. TUNKAMOL BOONYASING”; ID: “2632100034”;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction)

Independent Study Advisor: Asst. Prof. Dr. Walai Isarankura Na Ayudhaya; Academic year: 2023

Abstract

The purpose of this study was to compare the Public Mind Behaviors before and after using 5 Steps the topic of Roles and Duties of Thai Youth of Grade 7 Students at Chak Kham Khanathon School, Lamphun Province.

The research sample consisted of 40 Grade 7 students who studied in the second semester of the academic 2023 at Chak Kham Khanathon School, Lamphun Province, obtained by cluster sampling. The research instruments were 1) 3 10-hour lesson plans using 5 Steps Learning in the topic of Roles and Duties of Thai Youth and 2) evaluation form of Public Mind Behaviors with reliability of 0.85. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The research findings showed that the Public Mind Behaviors under the learning management of 5 Steps Learning in the topic of Roles and Duties of Thai Youth of the students was higher than their pre-public mind behaviors achievement at the .05 level of statistical significance.

Keywords : 5 Steps Learning, Public Mind Behaviors, Social studies, Secondary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา ประธานที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดรุณี จำปาทอง กรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาอุทิศ เวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าอิสระ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณนางประภัสสร พรหมคำตัน ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน นางจุฑามาศ อนุกุลวรรธกะ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ และนางสาวปริญวิณี โสภณกิริติพัทธ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านห้วยไซ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเครื่องมือวิจัยในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ แนวคิด และคำแนะนำ เป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ขอขอบพระคุณนายจรัส คำอ้าย ผู้อำนวยการโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน คณะครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ที่ได้กรุณา ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลายของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น เครื่องบูชาบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ความเมตตาและ คอยสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

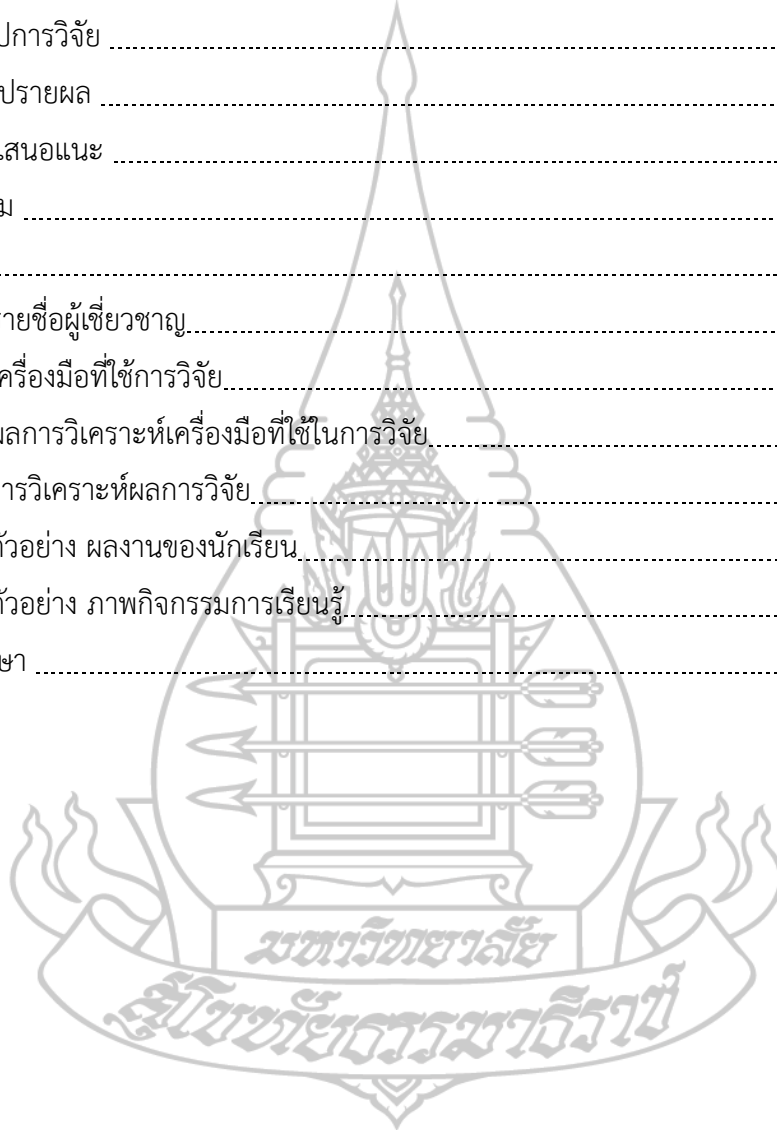
นางสาวธัญมกล บุญยะสิงห์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	9
การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น	22
พฤติกรรมจิตสาธารณะ	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปรการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปรการวิจัย	74
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	88
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	89
ข เครื่องมือที่ใช้การวิจัย.....	91
ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
ง การวิเคราะห์ผลการวิจัย.....	135
จ ตัวอย่าง ผลงานของนักเรียน.....	138
ฉ ตัวอย่าง ภาพกิจกรรมการเรียนรู้.....	144
ประวัติผู้ศึกษา	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน 14
ตารางที่ 2.2	แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21103) 14
ตารางที่ 2.3	แสดงโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 1 (ส21103) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน 18
ตารางที่ 2.4	แสดงโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3 พลเมืองดี เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย 21
ตารางที่ 2.5	ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน 34
ตารางที่ 2.6	ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม 35
ตารางที่ 2.7	วิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ 36
ตารางที่ 2.8	แสดงองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ 37
ตารางที่ 2.9	แสดงเครื่องมือที่ใช้วัดจิตสาธารณะหรือคุณลักษณะทางจริยธรรม 44
ตารางที่ 2.10	แสดงแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียน 47
ตารางที่ 2.11	แสดงแบบประเมินตนเองของนักเรียน 48
ตารางที่ 2.12	ตัวอย่างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ในแบบวัดจิตสาธารณะ 49
ตารางที่ 2.13	แสดงแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของอดีตมาน แสงคำ 50
ตารางที่ 2.14	แสดงแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของภาสุดา ภาคาผล 52
ตารางที่ 2.15	แสดงแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ 53
ตารางที่ 3.1	แสดงเนื้อหารายวิชาสังคมศึกษา 2 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย จำนวน 10 ชั่วโมง 62
ตารางที่ 3.2	แสดงข้อเสนอแนะของเชี่ยวชาญ 66
ตารางที่ 4.1	แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น 73

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การคมนาคม การขนส่ง และการสื่อสาร เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และในขณะเดียวกัน สังคมก็เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่ได้แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มนุษย์ต้องมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และตัดสินใจ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต ทำให้หลายประเทศมีการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งคุณภาพของการศึกษาถือเป็นตัวบ่งชี้ถึงความอยู่รอดและความได้เปรียบในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , 2561, น.1) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ติดตามผลการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปใช้ พบว่ามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนยังไม่เพียงพอต่อการรองรับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงได้นำโรงเรียนมาตรฐานสากลซึ่งเป็นนวัตกรรมจัดการศึกษามาใช้ เพื่อยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเทียบเท่าสากล โดยเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2553 ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยให้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้สากล

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและมีศักยภาพความเป็นสากลนั้นต้องมีการจัดการการเรียนรู้อย่างมีลำดับขั้นตอน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ โดยกำหนดให้ใช้กระบวนการเรียนรู้บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล (Five steps for student development) โดยมีขั้นตอนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ , 2561, น.12)

1. การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม (Learning to Question)

2. การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นการฝึกผู้เรียนแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้ตัวอย่างหลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต

การฝึกปฏิบัติ หรือจากการทดลอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการแสวงหาความรู้ (Learning to Search)

3. การสรุปองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกผู้เรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกแถลง อภิปราย นำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

4. การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร (Learning to Communicate)

5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์กับสังคมและชุมชนรอบตัวตามวุฒิภาวะของผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning to Serve)

กระบวนการเรียนรู้บันได 5 ขั้นดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปทำประโยชน์เพื่อสังคมและชุมชนตามวุฒิภาวะของผู้เรียน โดยนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมและเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียน

ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 คุณลักษณะ ได้แก่ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งเน้นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย และ 8. มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.49) ได้ให้ความสำคัญกับจิตสาธารณะ โดยกำหนดไว้เป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ว่า เป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ และไม่หวังผลตอบแทน จิตสาธารณะประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, น.54) นอกจากนี้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะ เพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551,

หน้า 56) ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 คุณลักษณะ ตลอดจนสังคมในยุคปัจจุบันก็มีความต้องการให้เยาวชนไทยมีคุณธรรมและจริยธรรมดังเห็นได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีวิสัยทัศน์ในการใช้หลักสูตรที่ได้กล่าวไว้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2551, น.4) แต่จากการเสนอข่าวของเว็บไซต์ประชาไท (Online 31 กรกฎาคม 2566) ได้เสนอข่าว “วัยรุ่นไทย ไม่มีจิตสาธารณะ เหตุพ่อแม่บีบให้คิดแต่เรียน” โดยเปิดเผยงานวิจัยเรื่อง คุณภาพวัยรุ่น : กรณีศึกษานักเรียนสายสามัญและสายอาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา จำนวน 3,000 คน โดยกลุ่มเยาวชน 18 เครือข่ายทั่วประเทศร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่าเยาวชนไทยประเมินตนเองว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อยที่สุด ตามด้วยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์และคุณค่าต่อชุมชน การมีส่วนร่วมกับเพื่อน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการไม่พูดความจริง สิ่งที่ยากปรับปรุงมากที่สุด คือ อยากเรียนหนังสือ ขยันทำงาน รongลงมาคือ อยากควบคุมอารมณ์ตนเอง และข้อสุดท้าย คือ อยากเชื่อฟังพ่อแม่ ทำให้ครอบครัวมีความสุขและภาคภูมิใจ เยาวชนเหล่านี้ถูกหล่อหลอมจากครอบครัวให้เน้นเรื่องการเรียนเป็นหลัก ซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองพึงพอใจ จึงทำให้เยาวชนขาดจิตสาธารณะ ดังนั้นครอบครัว ชุมชน และสังคมต้องหันกลับมาองเชิงบวกกับเยาวชน โดยไม่ใช่มองว่าเด็กยุคนี้มีแต่เด็กเกเร มีแต่สร้างปัญหา การสร้างจิตสาธารณะให้กับเยาวชนนั้น เยาวชนต้องทำประโยชน์เพื่อชุมชน จากข่าวดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าสังคมไทยในปัจจุบันกำลังประสบกับปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

จากข่าวดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเยาวชนขาดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถาบันการศึกษาที่ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมจิตสาธารณะ โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูนเป็นหนึ่งในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 จนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีเป้าหมายสำคัญ 5 ประการ คือ 1. ความเป็นเลิศทางวิชาการ 2. สื่อสารสองภาษา 3. ล้ำหน้าทางความคิด 4. ผลงานอย่างสร้างสรรค์ 5. ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมาทางโรงเรียนได้รายงานการประเมินตนเอง

ของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2565 ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน โดยมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพของผู้เรียน จุดที่ควรพัฒนาพบว่า ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมในด้านทักษะ ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดในการวางแผนการแก้ไขปัญหา ความฉลาดทางศีลธรรม จริยธรรม และความฉลาดในการใช้ชีวิตเพิ่มเติม นอกเหนือจากการส่งเสริมด้านวิชาการ (งานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน , 2565, น.24) และจากการสังเกตของครูผู้สอนในรายวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน พบว่าผู้เรียนยังขาดคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะด้านการมีจิตสาธารณะ ดังเห็นได้จากการใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างไม่ทะนุถนอม การไม่รักษาความสะอาดบริเวณม้านั่ง การไม่ช่วยดูแลรักษาโต๊ะและเก้าอี้ภายในห้องเรียน การขีดเขียนโต๊ะเรียน การทิ้งขยะเรี่ยราดในห้องเรียน การวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบ ขาดจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่น อาทิเช่น การอาสาเป็นตัวแทนของห้องเรียน อาสาแจกใบงานและเอกสารประกอบการเรียน เป็นต้น ดังนั้นปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะซึ่งควรได้รับการแก้ไขและปลูกฝังการมีจิตสาธารณะอันเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยต้องทำด้วยความเต็มใจ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม

จากปัญหาที่พบในโรงเรียนและสภาพสังคมดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียน เพื่อแก้ไขปัญหาคาดจิตสาธารณะ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทยที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ในรายวิชาสังคมศึกษา 2 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยนำเอาการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนั้นมีส่วนในการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำประโยชน์เพื่อสังคม อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสภาวะก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

3. สมมติฐานในการวิจัย

พฤติกรรมจิตสภาวะของนักเรียน เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีพฤติกรรมจิตสภาวะสูงชันกว่าก่อนเรียน

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6 ห้องเรียน โดยจัดนักเรียนละความสามารถ

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.5.1 **ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ** ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

4.5.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ พฤติกรรมจิตสภาวะ

4.3 ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาในรายวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) กระทรวงศึกษาธิการ

4.4 ระยะเวลาในการวิจัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จำนวน 3 แผน ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม พุทธศักราช 2566 ถึงวันที่ 24 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2566

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น.4)

1. การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์
2. การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นการฝึกผู้เรียนแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. การสรุปองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกผู้เรียนนำความรู้และสารสนเทศหรือข้อมูลที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกเถียง เพื่อสรุปและสร้างองค์ความรู้
4. การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มานำเสนอและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมและชุมชนรอบตัวตามวิถีภาวะของผู้เรียน

5.2 พฤติกรรมจิตสาธารณะ หมายถึง การแสดงออกของผู้เรียนในการช่วยเหลือ แบ่งปัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม การกระทำอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยความเสียสละ เต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน สามารถวัดได้จากแบบประเมิน พฤติกรรมจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้เรียนเป็นผู้ตอบแบบประเมินด้วยตนเอง พฤติกรรมจิตสาธารณะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

องค์ประกอบที่ 2 การหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

6.2 ได้แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทยที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอรายละเอียดตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)
 - 1.3 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
 - 2.3 บทบาทของครูผู้สอน
 - 2.4 บทบาทของผู้เรียน
3. พฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 3.1 ความหมายของพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 3.2 ความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 3.3 คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ
 - 3.4 องค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 3.5 หลักการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 3.6 แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ
 - 3.7 ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 3.8 เครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ
 - 3.9 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินผล เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และ

ความรู้สึ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดขึ้น เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก และมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ , 2551, น.1)

1.1 สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดอย่างชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 4-7)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองดีและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด จะช่วย พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ

1. **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการส่งสาร การใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกของตนเอง ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ ตลอดจนการเลือกรับข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุผลและ ความถูกต้อง
2. **ความสามารถในการคิด** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อ สร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม
3. **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ
4. **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดี การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม ตลอดจนปรับตัวให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีคุณธรรม ถูกต้อง และเหมาะสม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

1.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ถือเป็นแม่บทของหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก ทั้งนี้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.1) สาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้กำหนดไว้ 5 สาระ และ 11 มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.16-17)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2560, น.6)

ส 5.1 เข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลกและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูล ตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทั้งนี้จากสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการจัดการเรียนรู้ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ , 2551, น.1)

1.3 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูนได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาชั้น โดยศึกษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและบริบทของโรงเรียน เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข (งานหลักสูตรโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน , 2565, หน้า 84)

วิสัยทัศน์

เป็นสถานศึกษาคูณภาพมาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย

อัตลักษณ์

ลูกจักรคำฯ เป็นผู้นำสร้างสรรค์สังคม

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูนได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

ภาคเรียนที่ 1		
รายวิชา	หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมง
ส21101 สังคมศึกษา 1	1.5	60
ส21102 ประวัติศาสตร์ 1	0.5	20
ภาคเรียนที่ 2		
รายวิชา	หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมง
ส21103 สังคมศึกษา 2	1.5	60
ส21104 ประวัติศาสตร์ 2	0.5	20

ที่มา : หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน , 2565, น.85

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21103) ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2551, น.48-55)

ตารางที่ 2.2 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21103)

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข	ม.1/1 ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล	- กฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล - กฎหมายการคุ้มครองเด็ก - กฎหมายการศึกษา - กฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค - กฎหมายลิขสิทธิ์ - ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามกฎหมายการคุ้มครองสิทธิของบุคคล
	ม.1/2 ระบุความสามารถของตนเองในการทำ	- บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเน้นจิตสาธารณะ เช่น เคารพกติกาสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ</p>	<p>ปฏิบัติตนตามกฎหมาย มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ รักษาสาธารณะประโยชน์</p>
	<p>ม.1/3 อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน</p>	<p>- ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน</p>
	<p>ม.1/4 แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น</p>	<p>- วิธีปฏิบัติตนในการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น - ผลที่ได้จากการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น</p>
<p>มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>	<p>ม.1/1 อธิบายหลักการเจตนารมณ์โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป</p>	<p>- หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน</p>
	<p>ม.1/2 วิเคราะห์บทบาทการถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน</p>	<p>- การแบ่งอำนาจและถ่วงดุลอำนาจอธิปไตยทั้ง 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ตามที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน</p>

มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ม.1/3 ปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนุญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง	- การปฏิบัติตนตามปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนุญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่ เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

จากตารางที่ 2.2 ที่แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้นำมาจัดทำเป็นคำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส 21103) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส21103 รายวิชา สังคมศึกษา 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เวลา 60 ชั่วโมง จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์สำรวจ สืบค้น พิกัดภูมิศาสตร์ (ละติจูด และลองจิจูด) เส้นแบ่งเวลา และเปรียบเทียบวันเวลาของโลก ลักษณะทางกายภาพ ทำเลที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงปัจจัยทางกายภาพ ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อทำเลที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย สาเหตุการเกิดภัยพิบัติ ประเด็นปัญหาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับมนุษย์ รวมถึงแนวทางการจัดการภัยพิบัติ การจัดการทางทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย ศึกษาและลงมือปฏิบัติในเรื่อง ปฏิบัติตนตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลระบุนความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน แสดงถึงการเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น อธิบายหลักการ เจตนารมณ์โครงสร้างและสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันโดยสังเขป วิเคราะห์บทบาทการถ่วงดุลของอำนาจอธิปไตยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการสืบค้น วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ใช้ทักษะทางภูมิศาสตร์ด้านการสังเกต การแปลความข้อมูลทางภูมิศาสตร์ การคิดเชิงพื้นที่ การคิดแบบองค์รวม การใช้เทคโนโลยี การใช้เทคนิคและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ การคิดเชิงภูมิสัมพันธ์ การใช้สถิติพื้นฐาน รวมถึงทักษะด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมสู่การสร้างประสบการณ์ใหม่ โดยการใช้ภาพข่าว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการสังเกต ตอบคำถามเชิงวิเคราะห์และสรุปความรู้ที่ได้เป็นแผนผังความคิด กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เพื่อร่วมกันหาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสม ส่งเสริมการทำงานกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม นำไปสู่การยอมรับและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถทางภูมิศาสตร์ กระบวนการทางภูมิศาสตร์ ทักษะทางภูมิศาสตร์ และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย ปฏิบัติตนเป็นคนดีตามวิถีสังคมประชาธิปไตย รุ้ขอบเขตในการปฏิบัติตนตามหลักสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคตามที่กฎหมายบัญญัติ สามารถวิเคราะห์แนวทางการ

นำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้อย่างถูกต้อง โดยรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีหลักการ ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสังคม เพื่อให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีความสุข

รหัสตัวชี้วัด ส 2.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3, ม.1/4

ส 2.2 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ส 5.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3

ส 5.2 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3, ม.1/4

รวมทั้งหมด 14 ตัวชี้วัด

คำอธิบายรายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21103) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงได้นำมาจัดทำโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 2 (ส21103) จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงโครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา 1 (ส21103) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
หน่วยที่ 1 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	ส 5.1 ม.1/1	- ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขตของทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย - การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เช่น แผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ ภาพจากดาวเทียมในการสืบค้นลักษณะทางกายภาพของทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	5 ชั่วโมง
	ม.1/2	- พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ละติจูด และลองจิจูด) - การแบ่งเขตเวลา - การเปรียบเทียบวัน เวลาของโลก	5 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
	ม.1/3	- สาเหตุการเกิดภัยพิบัติและผลกระทบในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	5 ชั่วโมง
หน่วยที่ 2 ลักษณะทางกายภาพ ของทวีปเอเชีย ทวีป ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	ส 5.2 ม.1/1	- ทำเลที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น พื้นที่เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ แหล่งประมง การกระจายของภาษาและศาสนาในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	4 ชั่วโมง
	ม.1/2	- ปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	3 ชั่วโมง
	ม.1/3	- ประเด็นปัญหาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับมนุษย์ที่เกิดขึ้นในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	4 ชั่วโมง
	ม.1/4	- แนวทางการจัดการภัยพิบัติและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	4 ชั่วโมง
หน่วยที่ 3 พลเมืองดี	ส 2.1 ม.1/1	- กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล - กฎหมายคุ้มครองเด็ก - กฎหมายการศึกษา - กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค - กฎหมายลิขสิทธิ์	5 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
		- ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตาม กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล	
	ม.1/2	- บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย 1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียน 2. การรักษาสาธารณสุขสมบัติและ สิ่งแวดล้อมโรงเรียน 3. การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความ เต็มใจ	10 ชั่วโมง
	ม.1/3	- ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรม ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ - วัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ ความเข้าใจผิดต่อกัน	3 ชั่วโมง
	ม.1/4	- วิธีปฏิบัติตนในการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น - ผลที่ได้จากการเคารพในสิทธิของ ตนเองและผู้อื่น	3 ชั่วโมง
หน่วยที่ 4 การเมืองการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย	ส 2.2 ม.1/1	- หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	3 ชั่วโมง
	ม.1/2	- การแบ่งอำนาจและถ่วงดุลอำนาจ อธิปไตยทั้ง 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ตามที่ระบุใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	3 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
	ม.1/3	- การปฏิบัติตนตามปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่ เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่	3 ชั่วโมง
รวม			60 ชั่วโมง

ที่มา : หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน , 2565 , หน้า 86-87

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาหน่วยที่ 3 พลเมืองดี มาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.1 ตัวชี้วัด ม.1/2 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาามาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จำนวน 3 แผน ใช้เวลาจำนวน 10 ชั่วโมง ดังแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 แสดงโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3 พลเมืองดี เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย

ชื่อหน่วย	แผนการจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
หน่วยที่ 3 พลเมืองดี เรื่อง บทบาทหน้าที่ของ เยาวชนไทย	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียนและชุมชน	3
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การรักษาสาธารณสมบัติและ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน	4
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	3
รวม		10 ชั่วโมง

2. การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

2.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเยาวชนไทย เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล รักความเป็นไทย มีทักษะในการคิด มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะชีวิต สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ เป็นการเพิ่มความสามารถของคนไทยให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของโลก และมีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , 2561 , หน้า 2)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนาเยาวชนไทยให้เกิดทักษะและความสามารถต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้ดำเนินการจัดให้มีโรงเรียนมาตรฐานสากลซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพเทียบเท่าสากล โดยเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2553 กับโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำนวน 500 โรงเรียน และได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรใหม่ กำหนดให้ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือบันได 5 ขั้น ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน ผ่านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study : IS)

2.2 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมและชุมชน ที่เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2561 , หน้า 4)

1. การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์

2. การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นการฝึกผู้เรียนแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3. การสรุปองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกผู้เรียนนำความรู้ และสารสนเทศหรือข้อมูลที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาถกเถียง เพื่อสรุปและสร้างองค์ความรู้

4. การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)

เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มานำเสนอและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้

สู่การปฏิบัติ เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมและชุมชนรอบตัวตามวุฒิภาวะของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เน้นการศึกษาได้นำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

พิชญะ กันธิยะ (2559 : 133-135) ได้นำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยมีรายละเอียดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งประเด็นคำถาม มีการใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนฝึกตั้งคำถามหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลจากใบความรู้ และนำข้อมูลมาอภิปราย

ขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้ ผู้เรียนนำเสนอผลการค้นคว้าหน้าชั้นเรียน ครูผู้สอนและสมาชิกในห้องเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนนำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาออกแบบและจัดทำชิ้นงาน เช่น แผ่นพับ สื่อเทคโนโลยี

ขั้นที่ 5 การบริการสังคม ผู้เรียนนำชิ้นงานไปให้ความรู้กับเพื่อนห้องอื่นๆ ชั้นเรียนอื่นๆ ที่บ้านหรือชุมชน

จักรศิลป์ พาไชย (2560 : 34-35) ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น รายวิชาสังคมศึกษา โดยมีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการตั้งคำถาม ครูผู้สอนใช้สถานการณ์และกรณีตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหา

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหาสารสนเทศ ครูผู้สอนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้หรือข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด เว็บไซต์ หนังสือเรียน เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการสรุปองค์ความรู้ ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ข้อมูล ร่วมอภิปรายกันในกลุ่ม และสรุปองค์ความรู้ของกลุ่ม ซึ่งเป็นคำตอบของปัญหาที่ผู้เรียนได้รับ

ขั้นที่ 4 ขั้นการสื่อสาร ผู้เรียนออกมาแนะนำเสนอคำตอบของปัญหา และร่วมอภิปรายกับเพื่อนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นตอบแทนสังคม ผู้เรียนนำความรู้มาจัดทำเป็นชิ้นงานหรือสื่อตามความสนใจ และนำไปเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจ

ศาสดา ทักษิณ (2564 : 137-138) ได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน หน่วย พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยมีการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถาม ครูผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นการคิดของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้และหาสารสนเทศ มีการแบ่งกลุ่มนักเรียน และให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าความรู้จากชุดกิจกรรมการเรียนรู้

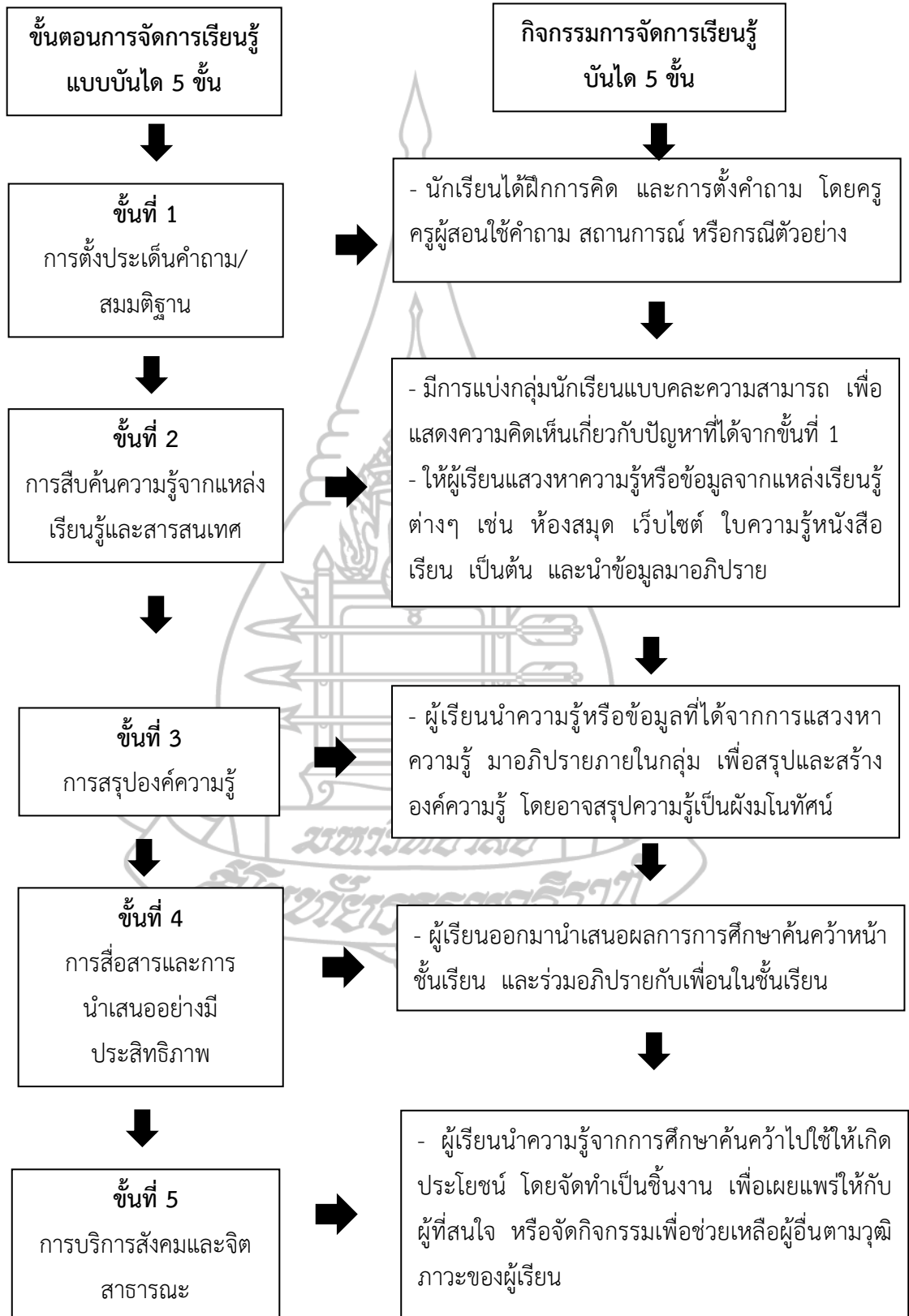
ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ ครูผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปความรู้เป็นผังมโนทัศน์

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร ครูผู้สอนให้ผู้เรียนออกมานำเสนอผังมโนทัศน์หน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกแบบชิ้นงานและนำไปเผยแพร่ โดยจัดมุมความรู้หน้าห้องเรียนและห้องสมุด

จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5
 ขั้นตามแผนภาพดังต่อไปนี้

2.3 บทบาทของครูผู้สอน

ในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนก็มีบทบาทสำคัญดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , 2561, น.30)

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาประเด็นปัญหาของสังคมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้สามารถเห็นบริบทของปัญหาและความรู้ที่จำเป็นในการแก้ปัญหา รวมถึงช่องทางการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหอย่างชัดเจน
2. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน แนะนำ ถามให้คิด เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบหรือสร้างความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเอง
3. สร้างแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนคิดค้นต่อไป ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม
4. เป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดมากกว่าการบอกความรู้
5. ร่วมประเมินผู้เรียน โดยใช้คำถามกระตุ้นการสะท้อนความคิด จัดบรรยากาศที่ผู้เรียนรู้สึกมั่นคงปลอดภัยที่จะเรียนรู้และลงมือปฏิบัติ

จากบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปได้ว่า ครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนให้ผู้เรียนได้ศึกษาปัญหาของสังคมและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาตามความสามารถที่ตนเองสามารถทำได้

2.4 บทบาทของผู้เรียน

ในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เนื่องจากผู้เรียนต้องเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ ลงมือทำ ตลอดจนสามารถนำเสนอและนำความรู้ที่ศึกษาไปใช้ประโยชน์ ซึ่งผู้เรียนมีบทบาทสำคัญดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , 2561 , น.31)

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนตลอดแนวในการศึกษาค้นคว้าความรู้
2. ฝึกฝนวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. กระตือรือร้นในการเรียนรู้ กล้าแสดงออก กล้านำเสนอความคิดอย่างสร้างสรรค์
4. สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ผู้เรียนกับครูผู้สอน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
5. มีทักษะทางสังคม เคารพกติกาทางสังคม รับผิดชอบต่อส่วนรวม

6. พัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่
7. พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
8. สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ รักการอ่าน กล้าซักถาม
9. บันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ สามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติได้จริง

จากบทบาทของครูผู้เรียน ดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้สรุปได้ว่า ผู้เรียนต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น กล้าแสดงออก ใฝ่เรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้รับมอบหมาย และสามารถนำความรู้สู่การปฏิบัติ

จากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ข้างต้นผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นมาจัดการเรียนรู้ในรายวิชา สังคมศึกษา 2 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งนับได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าไปทำประโยชน์ต่อสังคม

3. พฤติกรรมจิตสาธารณะ

3.1 ความหมายของพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กนิษฐา นิทัศน์พัฒนา และคณะ (2541, น.8) กล่าวว่าจิตสาธารณะ หมายถึง การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวม หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2542, น.14) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ ไว้ว่า เป็นการเอาใจใส่ในธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, น.17) กล่าวถึงความหมายของจิตสาธารณะ ไว้ว่า เป็นลักษณะความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว ความปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และการแก้ปัญหาให้กับผู้อื่นหรือสังคม ช่วยเหลืออย่างเต็มใจ และมองโลกในแง่ดีโดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง

ลัดดาวลัย เกษมเนตร และคณะ (2546, น.15) กล่าวว่าจิตสาธารณะ เป็นการรู้จักเอาใจใส่ การช่วยเหลือผู้อื่น การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และการเสียสละต่อส่วนรวม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น.13) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ ไว้ว่า การรู้จักเอาใจใส่ต่อเรื่องราวของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งที่ผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2557, น.54) ได้เสนอความหมายของจิตสาธารณะ ไว้ว่าเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ ด้วยความกระตือรือร้น และไม่หวังผลตอบแทน

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ หมายถึง การแสดงออกของผู้เรียนในการช่วยเหลือ แบ่งปัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม การกระทำอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วยความเสียสละ เต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

3.2 ความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร (2545, น.22-29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะ ไว้ว่า หากสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะจะมีผลกระทบ ดังนี้

1. ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 1.1 สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
 - 1.2 สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น
2. ผลกระทบต่อครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 2.1 ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
 - 2.2 เกิดการแบ่งแยก ทะเลาะเบาะแว้งกันภายในครอบครัว
3. ผลกระทบต่อองค์กร ทำให้เกิดปัญหา คือ
 - 3.1 เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
 - 3.2 ความเห็นแก่ตัว แข่งแย่งชิงดีชิงเด่น
 - 3.3 การเบียดเบียนสมบัติขององค์กร

เป็นสมบัติส่วนรวม

- 3.4 องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

ประเวศ วะสี (2551, น.20) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะ ไว้ว่าจิตสาธารณะ (Public Mind) เป็นคุณธรรมของพลเมืองดี และเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสังคม จิตสาธารณะทำให้เกิดพลังในการสร้างสรรค์ ทำให้ประเทศเกิดความเข้มแข็ง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553, น.44) ได้เสนอ ความสำคัญของพฤติกรรมจิตสาธารณะไว้ว่า หากบุคคลมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ช่วยเหลือกันและกัน จะทำให้สังคมเปิดความรักและสามัคคีกัน เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2554, น.83) กล่าวว่าจิตสาธารณะนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมเป็นอย่างมาก หากปลูกฝังจิตสำนึกให้มนุษย์นั้นรู้จักการเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจกัน มีความร่วมมือกันในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมก็จะสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้

จึงสรุปได้ว่า จิตสาธารณะมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ หากสมาชิกในสังคมขาดการมีจิตสาธารณะอาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้ ดังนั้นการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

3.3 คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ (2539, น.1-2) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. มีวินัย ปฏิบัติตามระเบียบหรือบรรทัดฐานของสังคม เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
3. รักษาสุขภาพอนามัย กระทำตนและผู้อื่นให้มีร่างกายและจิตใจแข็งแรง และปราศจากโรคภัย
4. เคารพสิทธิของผู้อื่น ไม่ก้าวร้าวในเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น ไม่ทำให้อื่นสูญเสียประโยชน์ที่พึงได้รับ ไม่เบียดเบียนให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายทั้งร่างกายและจิตใจ
5. มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล ช่วยกระทำความดีๆ เท่าที่ตนเองสามารถทำได้ด้วยความเต็มใจ โดยไม่รอให้ผู้อื่นร้องขอ
6. มีความสามัคคี ร่วมมือด้วยความเต็มใจและพร้อมเพรียงกันในการทำกิจกรรมที่ดีงาม
7. รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาธารณสมบัติ และปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม

ยุธนา วรภูมิพิติกุล (2542, น.181-183) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ ไว้ดังนี้

1. พุ่มเทและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ เสียสละในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

2. เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล หาวิธีการอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยแสวงหาทางออกร่วมกัน ใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการตัดสินใจ มีการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อหาข้อยุติและเกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

4. ลงมือปฏิบัติ เริ่มจากครอบครัวก่อน โดยการวางพื้นฐานในการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับสมาชิกในครอบครัว สถาบันการศึกษาต้องฝึกทักษะและให้ความรู้การมีจิตสาธารณะตลอดจนสถาบันศาสนาและสถาบันสื่อสารมวลชนก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมให้เข้มแข็ง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2546, น.92-93) กล่าวว่า การปฏิบัติที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. มีความเสียสละต่อส่วนรวม
2. แสดงความยินดีในความสุขและความสำเร็จของผู้อื่น
3. บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม
4. ไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง
5. แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนยืม
6. ไม่รังแกเพื่อนและสัตว์
7. ช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนเอง
8. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดจากการทำงาน
9. พุดจาให้กำลังใจแก่ผู้อื่น
10. เจรจาไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดความแตกแยกในหมู่คณะ

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547 : 15) กล่าวถึงลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. เคารพในสิทธิการใช้ทรัพย์สินของส่วนรวม โดยไม่ยึดครองทรัพย์สินของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง และไม่ปิดกั้นโอกาสของผู้อื่นที่จะใช้ทรัพย์สินนั้น

2. หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของส่วนรวม ดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวมและของโรงเรียน อาสาและช่วยเหลือผู้อื่นทำงานตลอดจนงานที่ได้รับมอบหมายที่ตนสามารถทำได้

Michaelis (1963, p.277-280 อ้างในชูศิลป์ นาราหนองแขง , 2554, น.21) กล่าวว่า การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีความรับผิดชอบ (Responsibilities) สามารถแสดงความรับผิดชอบต่อการใช้สิทธิ การตัดสินใจ และการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

องค์ประกอบที่ 2 การตระหนักถึงผู้อื่น (Concern for Others) โดยการแสดงความเคารพซึ่งกันและกัน มีความสุภาพอ่อนโยน มีความตั้งใจในการช่วยเหลือผู้อื่น รับผิดชอบต่อความต้องการ ปัญหา และความสนใจของผู้อื่นทั้งในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

องค์ประกอบที่ 3 การมีจิตใจกว้าง (Open Mindness) พิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลจากข้อมูลต่างๆ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของประเด็นปัญหา การหาวิธีการที่ดีในการกระทำสิ่งต่างๆ การใช้เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงการกระทำของตนเองและสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่น โดยพิจารณาจากความถูกต้องหลักฐานและเหตุผล

องค์ประกอบที่ 4 การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creativeness) การกระทำสิ่งต่างๆ ที่มีมุมมองที่สร้างสรรค์ ทั้งต่อแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า และใช้สิ่งต่างๆ ให้เกิดประโยชน์

องค์ประกอบที่ 5 ความร่วมมือ (Cooperativeness) การปฏิบัติงานได้สำเร็จและประเมิณผลการทำงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ มีลักษณะดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความเสียสละ อาสาทำงานและช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนเอง ไม่สร้างความสะดวกสบายให้ตนเองและผู้อื่น ตลอดจนรักษาและปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม

3.4 องค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชาย โพธิตา และคณะ (2540, น.14-15) กล่าวว่าจิตสาธารณะ มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่อาจทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
2. รักษาของใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นที่ที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อส่วนรวม
2. การรับอาสาที่จะทำงาน เพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม กำหนดตัวชี้วัดจาก

1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถใช้ของส่วนรวมได้

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (25472-3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม
2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม
บุญทัน ภูบาล (2549, น.24-25) ได้ใช้อีกองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบในการจัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่อาจทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม เช่น รักษาทรัพย์สินของโรงเรียน รักษาความสะอาด ไม่ทำลายทรัพย์สินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน คือ ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่เดิม ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ทรัพย์สินของส่วนรวมอยู่ในสภาพดีและเรียบร้อย

2. รู้จักใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนอย่างประหยัด และใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม ใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อให้ของใช้ของส่วนรวมมีความทนทานและใช้ได้ยาวนานขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่ในการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมตามความสามารถที่ตนสามารถทำได้ มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การปฏิบัติตามหน้าที่ในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน

2. การรับอาสาที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในโรงเรียนตามความสามารถของตนเอง เช่น อาสาทำความสะอาดห้องเรียน อาสาช่วยเก็บสิ่งของในห้องเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองทรัพย์สินของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง โดยวัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การไม่ยึดครองหรือครอบครองทรัพย์สินของส่วนรวมในโรงเรียนมาเป็นของตนเอง และไม่นำทรัพย์สินของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

2. รู้จักแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมในโรงเรียนได้ และไม่หวงทรัพย์สินของส่วนรวม

สุคนธรส หุตะวัฒนะ (2550, น.11) ได้แบ่งองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ เป็น 3 องค์ประกอบ โดยแบ่งตามพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย และการขำรุ่ต่อทรัพย์สินของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยวัดได้จากตัวชี้วัด ดังนี้

1. การดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม ใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่
2. รักษาทรัพย์สินของส่วนรวม รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างระมัดระวังและ

อย่างประหยัด

องค์ประกอบที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่ในการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมตามความสามารถที่ตนสามารถทำได้ โดยวัดได้จากตัวชี้วัด ดังนี้

1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม
2. การรับอาสาที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยวัดได้จากตัวชี้วัด ดังนี้

1. การไม่ยึดครองหรือครอบครองทรัพย์สินของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง
2. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2554, น.45 - 48) ได้เสนอคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน พิจารณาจากพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ
2. อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความ

สมัครใจ

3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้แก่ผู้อื่น

ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม พิจารณาจากพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ดูแล รักษาสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
2. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

3. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

โดยมีเกณฑ์การประเมินของระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 ตัวชี้วัดที่ 1 ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู ทำงานด้วยความเต็มใจ	ไม่ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน	ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน
2. อาสาทำงาน ให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ด้วยความสมัครใจ		อาสาทำงาน และแบ่งปัน สิ่งของให้ผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ	ช่วยคิด ช่วยทำ และแบ่งปัน สิ่งของให้ผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ	ช่วยคิด ช่วยทำ แบ่งปันสิ่งของ และช่วย แก้ปัญหาให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุข ให้แก่ผู้อื่น				

ตารางที่ 2.6 ตัวชี้วัดที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	ไม่ผ่าน (0)	ผ่าน (1)	ดี (2)	ดีเยี่ยม (3)
1. ดูแล รักษา สาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วย ความเต็มใจ	ไม่สนใจดูแล รักษาสาธารณ สมบัติและ สิ่งแวดล้อมของ	ดูแล รักษา สาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมของ ห้องเรียน	ดูแล รักษา สาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อม ของห้องเรียน	ดูแล รักษา สาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อม ของห้องเรียน
2. เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชน และสังคม	โรงเรียน	โรงเรียน เข้า ร่วมกิจกรรมเพื่อ สังคมและ สาธารณ ประโยชน์ของ	โรงเรียน ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสังคมและ สาธารณ ประโยชน์ของ	โรงเรียน ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสังคมและ สาธารณ ประโยชน์ของ
3. เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาหรือ ร่วมสร้างสิ่งดีงาม ของส่วนรวมตาม สถานการณ์ที่ เกิดขึ้นด้วยความ กระตือรือร้น		โรงเรียนด้วย ความเต็มใจ	โรงเรียนด้วย ความเต็มใจ	โรงเรียนและ ชุมชนด้วยความ เต็มใจ

อติมาน แสงคำ (2555, น.14) กล่าวว่าองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบ่งได้ 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ได้แก่ การมีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน รู้จักแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และ ช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้แก่ผู้อื่น

2. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ การรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์หรือเพื่อแก้ปัญหาต่อโรงเรียนและชุมชนด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะพบว่า มีทั้งการแบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ร่วมกันและแตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงได้นำมา วิเคราะห์ดังแสดงในตารางดังนี้

ตารางที่ 2.7 วิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ

หัวข้อ	หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม	การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม	การเคารพในสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม	การอาสาและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
นักวิชาการ / นักวิจัย					
1. ชาย โพธิตา และคณะ	✓	✓	✓		
2. ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ	✓	✓	✓		
3. บุญทัน ภูบาล	✓	✓	✓	✓	
4. สุคนธรส หุตะวัฒนะ	✓	✓	✓	✓	
5. อติมาน แสงคำ		✓		✓	✓
6. กระทรวงศึกษาธิการ		✓		✓	✓

จากตารางข้างต้น นักวิชาการและนักวิจัยได้กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะไว้มากเป็นอันดับ 1 คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม อันดับ 2 คือ หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม การเคารพในสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การอาสาและการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และอันดับ 3 คือ การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปพฤติกรรมบ่งชี้ของพฤติกรรมจิตสาธารณะเป็น 3 องค์ประกอบ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.8 แสดงองค์ประกอบของพฤติกรรมจิตสาธารณะ

องค์ประกอบ	พฤติกรรมบ่งชี้
<p style="text-align: center;">องค์ประกอบที่ 1</p> <p>การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เช่น การเลือกตั้งประธานสภานักเรียน กิจกรรมถวายเทียนพรรษา ประเพณียี่เป็ง เป็นต้น 2. การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือผู้ด้อยโอกาส เช่น การบริจาคสิ่งของ 3. การอาสาที่จะทำประโยชน์ภายในห้องเรียนหรือโรงเรียน เช่น อาสาเป็นตัวแทนของห้องเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
<p style="text-align: center;">องค์ประกอบที่ 2</p> <p>การหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและทรัพย์สินของโรงเรียน ใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่เดิม 2. ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน 3. ใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างประหยัด ใช้อย่างทะนุถนอม และระมัดระวัง เช่น โตะ แก้วไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อให้ทรัพย์สินของส่วนรวมมีความทนทานและใช้ได้นานขึ้น 4. ไม่นำทรัพย์สินของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง เช่น สื่อและอุปกรณ์ในห้องเรียน หรือจาน ชาม ช้อน ส้อมในโรงอาหาร เป็นต้น
<p style="text-align: center;">องค์ประกอบที่ 3</p> <p>การช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูด้วยความเต็มใจ 2. ทำงานให้กับผู้อื่นด้วยความสมัครใจ เช่น ช่วยแจกใบงาน ช่วยยกของ เป็นต้น 3. การรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น เช่น ให้เพื่อน ยืมอุปกรณ์การเรียน 4. ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ

พฤติกรรมจิตสาธารณะสามารถวัดได้จากแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียนโดยผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง เป็นแบบประเมินพฤติกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุม 3 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

องค์ประกอบที่ 2 การหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

3.5 หลักการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วรพร พงศ์อาจารย์ (2542, น.101) กล่าวว่า การวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะใช้หลักการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ดังนี้

1. วัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด และใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย
2. วัดหลายๆ ครั้ง เนื่องจากคุณลักษณะด้านจิตพิสัยสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นการวัดหลายๆ ครั้ง จะทำให้ผลการวัดมีความเชื่อถือมากยิ่งขึ้น
3. วัดอย่างต่อเนื่องและใช้เทคนิคการวัดหลายๆ รูปแบบ จะทำให้ผลการวัดมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ
4. ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ถูกวัด เนื่องจากบางคนไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูล เพราะเกรงว่าจะเกิดความเสียหายแก่ตนเอง ดังนั้นผู้วัดควรหาเทคนิคหรือวิธีการที่จะทำให้ผู้ตอบตอบด้วยความสบายใจและมีความรู้สึกปลอดภัย
5. ใช้ผลการวัดให้ถูกต้อง เนื่องจากการวัดด้านจิตพิสัยไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ดังนั้นผลจากการวัดไม่สามารถนำไปตัดสินได้ แต่เป็นข้อมูลในการพัฒนาหรือหาทางช่วยเหลือ

ปิ่นวดี ธนธานี (2550, น.5) ได้เสนอหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยได้กล่าวถึงหลักการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวัดให้ชัดเจน ผู้วัดต้องมีจุดประสงค์ของการวัด และต้องวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งหมดที่ต้องการวัด
2. เลือกวิธีการหรือเครื่องมือวัดที่เหมาะสมและมีคุณภาพ โดยเครื่องมือที่ใช้ต้องให้ข้อมูลที่แน่นอน ซึ่งทำให้เชื่อถือได้ว่าข้อมูลนั้นวัดพฤติกรรมของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และสามารถสรุปอ้างอิงได้อย่างถูกต้อง

3. ใช้วิธีวัดที่หลากหลายหลายวัดหลายๆ ด้าน เนื่องจากพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้เรียนส่วนใหญ่นั้นวัดได้ยาก และไม่มีวิธีใดหรือเครื่องมือใดที่ใช้วัดได้สมบูรณ์

4. ป้องกันความผิดพลาดของการวัด การวัดผลทางการศึกษาแล้วมีจุดอ่อนที่ทำให้เกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนไม่มากก็น้อย จึงควรระมัดระวังให้เกิดความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด โดยสิ่งที่พึงระวัง มีดังนี้

4.1 ผู้วัดต้องรู้ธรรมชาติของเครื่องมือที่ใช้วัดอย่างชัดเจน

4.2 ผู้วัดต้องควบคุมสถานการณ์ของการวัดให้เป็นไปตามหลักการของเครื่องมือ
นั้นๆ

4.3 กำหนดผลการวัดออกมาเป็นคะแนนต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจน

5. แปลผลการวัดใหญ่ต้อง เนื่องจากผลการวัดเป็นตัวแทนของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด แต่ไม่ใช่เป็นการวัดที่สมบูรณ์ จึงต้องนำมาสรุปโดยการเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ ก็จะเกิดเป็นผลการประเมิน ซึ่งผลการประเมินสามารถอธิบายถึงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้เรียนได้

6. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า หลังจากการวัดในแต่ละครั้ง ควรนำผลการวัดมาพิจารณาค้นหาความรู้ความสามารถที่เด่นและด้อยของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขด้านการเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียนต่อไป ตลอดจนสามารถทำนายความถนัดและความสามารถของผู้เรียนได้

สมชาย รัตนทองคำ (2558, น.157-158) ได้กล่าวถึงหลักการประเมินผลด้านจิตพิสัยไว้ดังนี้

1. วัดให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด คุณลักษณะด้านจิตพิสัยเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่แต่ละบุคคลแสดงออกมาไม่เหมือนกัน ไม่จำเป็นต้องเป็นผลมาจากความรู้สึกหรืออารมณ์เพียงอย่างเดียว ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีความรู้สึกหรืออารมณ์เดียวกัน อาจไม่แสดงพฤติกรรมอย่างเดียวกันก็ได้ ดังนั้นการวัดต้องครอบคลุมและต้องใช้เครื่องมือวัดหลายชนิด

2. ควรวัดหลายๆ ครั้ง เนื่องจากความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลมักมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ หรือบางครั้งในสถานการณ์เดียวกันแต่ต่างเวลากันความรู้สึกอาจจะไม่เหมือนกัน ดังนั้นควรวัดหลายๆ ครั้ง และควรสุ่มเวลาและสถานที่ให้มีความแตกต่างกัน จึงจะทำให้การวัดมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. วัดอย่างต่อเนื่อง หลายๆ ครั้งด้วยวิธีวัดที่แตกต่างกัน จะทำให้ทราบคุณลักษณะด้านจิตพิสัยของบุคคลนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ความร่วมมือของผู้ถูกวัด การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยผู้วัดควรมั่นใจในการตอบของผู้ให้ข้อมูลว่าเป็นข้อมูลจริง ดังนั้นผู้วัดควรหาเทคนิคหรือวิธีการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ตอบ เพื่อให้ผู้ตอบสบายใจและมั่นใจในความปลอดภัยของข้อมูล

5. ใช้ผลการวัดให้ถูกต้อง การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยไม่มีถูกไม่มีผิด ดังนั้นการวัดจึงไม่สามารถนำไปใช้ตัดสินผ่านหรือไม่ผ่าน ตกหรือไม่ตก แต่การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยเป็นการวัดเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาบุคคล

จึงสรุปได้ว่า หลักการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ต้องวัดให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย วัดหลายๆ ครั้ง ตลอดจนต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ถูกวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ

3.6 แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2554, น.20-21) เสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะไว้ว่า ครูผู้สอนต้องกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความตั้งใจและเอาใจใส่ในตัวแบบ ซึ่งตัวแบบต้องเด่นชัด มีคุณค่า ดึงดูดผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ไม่ซับซ้อนเกินไป มีแรงจูงใจให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนรับรู้และเห็นคุณค่าในตัวเอง และมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สังเกตการณ์กระทำของตนเอง ผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับและเปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับภาพตัวแบบในความคิด

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น.96-98) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะ ดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนั้นต้องให้นักเรียนทำซ้ำๆ เป็นการเน้นย้ำและป้องกันการเลือนหายหรือเปลี่ยนแปลง อาจต้องมีการเสริมแรงจากสถาบันทางสังคม
2. ต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ ความสามารถ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล รวมถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน และกลุ่มเพื่อนของนักเรียน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะและให้คำแนะนำ
4. การสร้างจิตสาธารณะต้องมีลำดับขั้นตอน อยู่บนพื้นฐานการเติบโตตามธรรมชาติ ไม่รีบเร่งในการพัฒนา
5. ใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ได้แก่ การสื่อสาร การใช้สถานการณ์ บทบาทสมมติ การใช้กรณีตัวอย่าง หรือแบบอย่างที่ดีในชุมชนหรือสังคม เป็นต้น

6. ต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และโรงเรียนในการพัฒนาจิต
 สาธารณะของนักเรียน

Friere (อ้างในชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ , 2552 , หน้า 45-46) กล่าวถึงแนวทางในการ
 สร้างจิตสาธารณะไว้ว่า การสอนให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกนั้นต้องใช้เวลาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับครูผู้สอน โดยนักเรียนจะรู้จักคิดและแสดงความคิดเห็นของ
 ตนเองออกมา ไม่ยึดยึดความคิดให้แก่กัน และรู้จักการสอบถามเพื่อสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมี
 ความเห็นอย่างไร ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 จึงสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดคุย
 แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันในห้องเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการลง
 มือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3.7 ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาพฤติกรรมจิต
 สาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.56) ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม
 และสาธารณประโยชน์ไว้ว่า ในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนถือเป็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
 เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ถือเป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจและสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมของ
 นักเรียนไม่เน้นคะแนน แต่มุ่งเน้นการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและผลของการปฏิบัติกิจกรรม

นันทมนัส สังขพิทักษ์ (2552, น.175) ได้กล่าวว่า สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการมีส่วนร่วม
 ร่วมในกิจกรรมต่างๆ นั้นเป็นการหาประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทำให้นักเรียนกล้า
 แสดงออก ได้รู้จักเพื่อน รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคมและทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ

อารีนา เลิศแสนพร (2554, น.1) กล่าวว่า จิตใจที่คิดและปฏิบัติในการช่วยเหลือ
 ผู้อื่น ถือเป็นการปฏิบัติที่มุ่งเน้นความสุข ความภาคภูมิใจในตนเอง และความตั้งใจที่จะช่วยเหลือ
 ผู้อื่น จนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ และบุคคลรอบข้าง ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าและมีประโยชน์ต่อ
 ผู้อื่น

จึงสรุปได้ว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ จะทำให้นักเรียน
 ได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความสุข เกิด
 ความภาคภูมิใจในตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง

3.8 เครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยมี
 รายละเอียดดังนี้

สมพร สุทัศน์ีย์ (2544, น.22-30) ได้กล่าวถึงวิธีวัดทางจิตวิทยาที่ใช้ในปัจจุบัน มีดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวก สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1.1 การสังเกตตามสภาพธรรมชาติ แบ่งเป็นการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการสังเกตอย่างมีวัตถุประสงค์ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสังเกต

1.2 การสังเกตในห้องทดลอง มีการจัดสถานการณ์ในห้องทดลอง โดยมีสถานการณ์ที่ต้องการศึกษาร่วมกับสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วสังเกตพฤติกรรม โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

2. การสังเกตตนเองหรือรายงานตนเอง เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมของตนเอง เช่น ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ เป็นต้น ซึ่งอาจมีอคติส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง การรายงานตนเองจะมีแบบสังเกตที่มีลักษณะเติมคำลงในช่องว่าง หรือมาตราส่วนประมาณค่าที่บุคคลสามารถบันทึกได้ตามความเหมาะสม

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ใช้มานาน เป็นวิธีที่ได้รับข้อมูลจากคำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ถึงการกระทำของตนเอง และทำให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตเห็นการทำทาง การเคลื่อนไหว และคำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรจดบันทึกคำสัมภาษณ์ไว้ด้วย

4. แบบสอบถาม สามารถเก็บรวบรวมพฤติกรรมได้รวดเร็วและประหยัดกว่าการสังเกตและการสัมภาษณ์ และสามารถเก็บข้อมูลได้ทีละหลายๆ

5. แบบทดสอบ มักเป็นแบบทดสอบความสามารถที่มีคำตอบถูกและผิด แบบทดสอบเขาวัวปัญญา แบบทดสอบความถนัด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รังสรรค์ มณีเล็ก (2550, น.6-7) กล่าวถึงการวัดพฤติกรรมด้านเจตพิสัยจะใช้แบบมาตรประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น ความรู้สึก มาตรประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็นแบบทดสอบ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. แบบทดสอบปลายเปิด จะมีข้อความที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ตายตัว ผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างเสรี คำตอบที่ได้ไม่ได้ตัดสินว่าถูกหรือผิด

2. แบบทดสอบปลายปิด จะมีการกำหนดคำตอบไว้ให้ผู้ตอบได้เลือกตอบ

พิตร ทองชั้น (2551, น.185-186) ได้เสนอวิธีการและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมของบุคคลที่นิยมใช้ ดังนี้

1. การสังเกต เป็นเครื่องมือที่ง่ายและสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสังเกตยังรวมถึงการใช้เครื่องมืออื่นๆ ประกอบด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเชื่อมั่นเที่ยงตรงและเป็นปรนัย เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต มีดังนี้

- 1.1 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ เป็นต้น
 - 1.2 การบันทึก ได้แก่ การนำหลักฐานที่ได้จากการสังเกต เช่น การจดบันทึกสิ่งที่สังเกต ซึ่งนิยมทำเป็น 2 ลักษณะ คือ
 - 1.2.1 การจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) สิ่งที่สังเกต หรือทำแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)
 - 1.2.2 การจัดรหัส (Coding) นิยมใช้ 2 วิธี คือ การบันทึกจำนวนครั้ง และการบันทึกปริมาณเวลา
 - 1.3 การกำหนดเวลา เป็นการจัดสรรเวลาว่าเมื่อไรหรือช่วงเวลาใดจะไปสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และสามารถจัดประเภทของปรากฏการณ์นั้นได้
 2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้กันมานาน วัดจากการพูดคุย เป็นวิธีการหาข้อมูลแบบวิทยาศาสตร์
 3. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลในด้านต่างๆ เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ทำได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง (2551, น.199-201) ได้เสนอแนะวิธีวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ไว้ดังนี้
1. การรายงานตนเอง (Self – Report) ให้ผู้รับการทดสอบแสดงความรู้สึกของตนเองตามสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส อาจใช้ข้อความหรือสถานการณ์ต่างๆ ผู้ตอบมีโอกาสตอบตามความคิดและความรู้สึกของตนเอง
 2. การสังเกตพฤติกรรม (Observation) เป็นการใช้ประสาทสัมผัสโดยเฉพาะตาและหูในการบันทึกจดจำพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย แล้วจดบันทึกลงในแบบบันทึกที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการหรือมาตรประมาณค่า
 3. การสังเกตร่องรอยของพฤติกรรม (Obtrusive) เป็นการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับจากหลักฐานอื่นที่ใช้อ้างอิงความถี่ของพฤติกรรม
 4. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีวัดที่เกิดจากการพูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์ อาจสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้
 5. เทคนิคการจินตนาการ (Projective) ใช้สถานการณ์หรือสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้ผู้ทดสอบแสดงพฤติกรรมหรือมีความคิดจินตนาการของตนเองออกมา
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, น.159-163) ได้เสนอเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึก นิยมใช้แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้
1. รวบรวมข้อคำถามทั้งในส่วนที่ดีหรือส่วนที่ไม่ดีต่อเรื่องที่จะวัด

2. นำข้อคำถามดังกล่าวมาเรียบเรียง คัดเลือกให้มีทั้งคำถามที่ดีและไม่ดีต่อสิ่งเร้า และให้มีระดับดีมากๆ ดีน้อยๆ ไม่ดีมากๆ ไม่ดีน้อยๆ กระจายไปให้ทั่วถึง

3. กระจายลักษณะที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งเร้า ให้ครอบคลุมลักษณะทั่วไป การลงมือทำ และคุณค่าของเรื่องนั้นๆ ในการวัดจะต้องมีทั้งในด้านคุณลักษณะ การกระทำและคุณค่าอยู่ในมาตรวัดนั้นๆ

4. นำไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน เพื่อดูลักษณะการกระจาย การตอบจะต้องมีการกระจายความคิดเห็นมากๆ

5. นำคำถามเหล่านั้นมารวบรวมเป็นฉบับ เพื่อวัดนักเรียน

6. การนำคะแนนการตรวจสอบด้วยมาตรประมาณค่าไปใช้ มีข้อควรระวัง คือ

6.1 ข้อคำถามที่เป็นไปในทางลบก็ต้องนำมากลับทิศทางก่อน ซึ่งคำถามทุกข้อต้องมีคะแนนเป็นทิศทางเดียวกัน

6.2 ข้อคำถามนั้นจะต้องเป็นเรื่องเดียวกัน หากมีความหลากหลายจะทำให้เครื่องมือนั้นขาดความเป็นปรนัย

โกศล มีคุณ (2553, น.97-98) กล่าวว่าเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ หรือคุณลักษณะทางจริยธรรมมีหลายลักษณะและวัดได้หลายวิธี การเลือกใช้เครื่องมือควรขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสมในการนำไปใช้ ดังตารางแสดงเครื่องมือที่ใช้วัดจิตสาธารณะหรือคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อไปนี้ (โกศล มีคุณ , 2553, น.97-98)

ตารางที่ 2.9 แสดงเครื่องมือที่ใช้วัดจิตสาธารณะหรือคุณลักษณะทางจริยธรรม

คุณลักษณะ	เครื่องมือวัด
1. ลักษณะด้านความรู้ความคิด	1. แบบทดสอบ 2. การสัมภาษณ์ 3. การแก้ปัญหา
2. ลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	1. แบบทดสอบที่เป็นสถานการณ์ 2. การสัมภาษณ์ที่เป็นสถานการณ์ 3. การทำงานแก้ปัญหาที่เป็นสถานการณ์

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

คุณลักษณะ	เครื่องมือวัด
3. ลักษณะด้านความรู้สึก	1. การสังเกตพฤติกรรม 2. แบบสำรวจ 3. แบบสอบถาม 4. แบบสัมภาษณ์ 5. สเกลวัดเจตคติ
4. ลักษณะด้านพฤติกรรม	1. การสังเกต 2. ใช้สถานการณ์ 3. ตรวจสอบผลงาน 4. รายงานพฤติกรรม

ศศิธร ชูตินันทกุล (2554, น.14-17) ได้กล่าวถึง เครื่องมือที่ใช้วัดคุณลักษณะและพฤติกรรมการแสดงออก ไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วัดพฤติกรรม เช่น นำเข้า-สูบกาน โดยกำหนดคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1 หรือ 4, 3, 2, 1 ซึ่งเป็นตัวเลขที่แทนความเข้มข้นของพฤติกรรมที่แสดงออก และต้องอธิบายให้ชัดเจนว่าค่าของน้ำหนักแต่ละตัวเลขหมายถึงอะไร

2. แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Records) มี 2 ประเภท คือ

2.1 แบบบันทึกพฤติกรรม โดยเขียนพฤติกรรมที่แสดงไว้ แล้วนำมาตีความในภายหลัง เป็นแบบบันทึกที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ไม่ชำนาญ

2.2 แบบบันทึกความรู้สึก จะเขียนตัวเลขไว้ในช่องบันทึก มีการตีความระดับพัฒนาการของความรู้สึก เป็นแบบบันทึกที่เหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการจัดลำดับพฤติกรรม

3. แบบวัดสถานการณ์ (Situation) เป็นการกำหนดสถานการณ์ที่จะวัดสถานการณ์ที่ใช้จะต้องเอื้อต่อการแสดงความรู้สึกของผู้ตอบ มี 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 กำหนดสถานการณ์ให้เขียนตอบ เป็นสถานการณ์ที่ต้องใช้คุณลักษณะที่จะวัดในการแก้ปัญหา พร้อมระบุเหตุผลประกอบ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์

แบบที่ 2 กำหนดสถานการณ์ที่มีตัวเลือกให้ตอบ ซึ่งสถานการณ์ต้องชัดเจนในการวัดคุณลักษณะที่ต้องการวัด ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้

กัญญา ลินทรตันศิริกุล (2563, น.12-18) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติ ค่านิยม ความคิดเห็น และคุณลักษณะต่างๆ นิยมใช้มาตรวัด (scales) ในการวัด มีดังนี้

1. มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) เป็นวิธีที่นิยมใช้อย่างกว้างขวาง โดยมีข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน และให้ผู้ตอบระบุว่าเห็นด้วยหรือไม่ โดยมีสเกลให้เลือก ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยกำหนดตัวเลขให้แต่ละสเกล คือ ตั้งแต่ 1-5 แล้วนำตัวเลขในแต่ละสเกลมารวมกันเป็นเจตคติของผู้ตอบ

2. มาตรวัดแบบนัยจำแนก เป็นเครื่องมือที่พัฒนาโดยชาร์ลส์ ออสกูด และคณะ เป็นมาตรวัดที่วัดความหมายที่สัมพันธ์กับสิ่งของหรือมโนคติ โดยให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึก มาตรวัดของเจตคติมี 7 ระดับ โดยผู้ตอบต้องขีดเส้นลงไปเป็นช่องความรู้สึกของตนเอง การให้คะแนนมีค่า ตั้งแต่ 1-7 โดยความรู้สึกที่เป็นบวกมากที่สุดจะให้ 7 คะแนน และความรู้สึกลบที่สุดจะให้ 1 คะแนน

จึงสรุปได้ว่า วิธีวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม มาตรประมาณค่า (Rating Scale) แบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Records) แบบวัดสถานการณ์ (Situation) และมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert) เป็นต้น ดังนั้นผู้วัดควรเลือกใช้รูปแบบหรือวิธีการวัดที่เหมาะสมกับการนำข้อมูลไปใช้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมจิตสาธารณะมีตัวอย่างเครื่องมือวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะที่นักวิจัยได้ใช้ในการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยมีรายละเอียด ดังนี้

เจนต์จุฬา คำดี (2553, น.43-45) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำนวน 45 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับการปฏิบัติ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก จำนวน 22 ข้อ

ตอบ ทำเป็นประจำ 4 คะแนน

ตอบ ทำบ่อยครั้ง 3 คะแนน

ตอบ ทำนานๆ ครั้ง 2 คะแนน

ตอบ ไม่เคยทำ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบ จำนวน 23 ข้อ

ตอบ ทำเป็นประจำ 1 คะแนน

ตอบ ทำบ่อยครั้ง 2 คะแนน

ตอบ ทำนานๆ ครั้ง 3 คะแนน

ตอบ ไม่เคยทำ 4 คะแนน

และมีเกณฑ์การแปลความหมายจากคะแนน ดังนี้

คะแนนรวมสูงสุด 180 คะแนน และคะแนนรวมต่ำที่สุด 45 คะแนน ซึ่งคะแนนที่ได้เป็นคะแนนที่บ่งบอกถึงระดับจิตสาธารณะของผู้เรียนแต่ละคน ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ดังนี้

1. นักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะมากกว่า 100 คะแนนขึ้นไป อยู่ในช่วงสูงกว่าเกณฑ์ปกติ หมายถึง นักเรียนที่มีจิตสาธารณะสูง
2. นักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะระหว่าง 80 - 99 คะแนน อยู่ในช่วงคะแนนเกณฑ์ปกติ หมายถึง นักเรียนที่มีจิตสาธารณะค่อนข้างสูง
3. นักเรียนที่มีคะแนนจิตสาธารณะต่ำกว่า 80 คะแนน อยู่ในช่วงต่ำกว่าเกณฑ์ หมายถึง นักเรียนที่มีจิตสาธารณะค่อนข้างต่ำ

แบบวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังแสดงตัวอย่างไว้ในตารางแสดงแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนดังต่อไปนี้ (เจนต์จุฬา คำดี, 2553, น.44)

ตารางที่ 2.10 แสดงแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียน

ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ			
	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	ทำนานๆ ครั้ง	ไม่เคยทำ
1. ครูแจกดินสอให้นักเรียนคนละ 1 แท่ง ถ้านักเรียนได้เกินมาจะนำไปส่งครู				
2. เมื่อครูนำนักเรียนไปห้องคอมพิวเตอร์ จำนวนเก้าอี้ไม่พอ นักเรียนจึงขยับให้เพื่อนได้นั่งเรียนคอมพิวเตอร์ด้วย				
3. นักเรียนชวนลูกตระกร้อ ไว้เล่นคนเดียว				

ชูศิลป์ นาราหนองแขง (2554, น.73-74) ศึกษาการพัฒนาเครื่องมือวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 โดยใช้เครื่องมือวัดจิตสาธารณะ จำนวน 3 ฉบับ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Closed Question) แบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับการปฏิบัติ ดังนี้

ระดับการปฏิบัติ

ความหมาย

3	ปฏิบัติบ่อยๆ
2	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
1	ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือแทบจะไม่ปฏิบัติเลย

โดยแบบประเมินตนเองของนักเรียน ดังแสดงตัวอย่างไว้ในตารางแสดงแบบประเมินตนเองของนักเรียนดังต่อไปนี้ (ชูศิลป์ นาราหนองแขง , 2554, น.94)

ตารางที่ 2.11 แสดงแบบประเมินตนเองของนักเรียน

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	ปฏิบัติจนเป็นนิสัย	ปฏิบัติบ่อยๆ	ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือแทบจะไม่ปฏิบัติเลย
1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น				
2. นักเรียนร่วมกิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง				

พลับพลึง วงศ์คำมูล (2555, น.39-41) ศึกษาการใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดี เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน โดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อโดยมีข้อความทางบวกและทางลบ ดังตัวอย่างแบบวัดจิตสาธารณะในตารางตัวอย่างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในแบบวัดจิตสาธารณะดังตารางต่อไปนี้ (พลับพลึง วงศ์คำมูล , 2555, น.40)

ตารางที่ 2.12 ตัวอย่างสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันในแบบวัดจิตสาธารณะ

สถานการณ์	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1 แดง : ใครยังไม่ได้คืนดินสอให้ครูบ้าง ยิ่งขาดอีก 1 แท่ง เทวราช : ฉันทันยังไม่ได้คืนจ๊ะ เมื่อนักเรียนยืมของมาใช้แล้ว เคย ตรวจนับของก่อนส่งคืน เช่นเดียวกับ แดงบ้างไหม					
2 มิก : เธอยืมแก้วน้ำของโรงเรียนมาใช้ หรือจ๊ะ แมว : ไซจ๊ะ ล้างเสร็จแล้วกำลังจะเอาไป คืน นักเรียนเคยปฏิบัติเช่นเดียวกับแมว บ้างไหม					
3 ไบเตย : ใครมาทำน้ำหกเลอะเทอะบน โต๊ะนี้เนี่ย มะลิ : เรารีบเช็ดให้แห้ง ก่อนที่น้ำจะ หกลงพื้นกันเถอะ เมื่อนักเรียนพบว่ามือน้ำหกในห้องเรียน นักเรียนเคยนำผ้าเช็ดเช่นเดียวกับมะลิ บ้างไหม					

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความทางบวก

5 คะแนน	สำหรับนักเรียนที่ตอบ	ทุกครั้ง
4 คะแนน	สำหรับนักเรียนที่ตอบ	บ่อยครั้ง
3 คะแนน	สำหรับนักเรียนที่ตอบ	บางครั้ง
2 คะแนน	สำหรับนักเรียนที่ตอบ	นานๆ ครั้ง
1 คะแนน	สำหรับนักเรียนที่ตอบ	ไม่เคยเลย

สำหรับข้อความทางลบ เกณฑ์การให้คะแนนจะกลับกัน

อติมาน แสงคำ (2555, น.40-41) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ จำนวน 56 ข้อ เป็นแบบประเมินที่ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบเพียง 1 ตัวเลือก มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 4 หมายถึง นักเรียนได้ปฏิบัติตามหรือคิดว่าจะปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำทุกครั้ง
- 3 หมายถึง นักเรียนได้ปฏิบัติตามหรือคิดว่าจะปฏิบัติตามข้อความนั้นค่อนข้างบ่อยมาก
- 2 หมายถึง นักเรียนได้ปฏิบัติตามหรือคิดว่าจะปฏิบัติตามข้อความนั้นบ้างเป็นบางครั้ง
- 1 หมายถึง นักเรียนได้ปฏิบัติตามหรือคิดว่าจะปฏิบัติตามข้อความนั้นนานๆ ครั้ง
- 0 หมายถึง นักเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามหรือคิดว่าจะไม่ปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

โดยแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังแสดงตัวอย่างไว้ในตารางแสดงแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนดังต่อไปนี้ (อติมาน แสงคำ , 2555, น.66-68)

ตารางที่ 2.13 ตารางแสดงแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของอติมาน แสงคำ

ข้อ	ข้อความ	ระดับการประเมินพฤติกรรม				
		4	3	2	1	0
ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน						
1	เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนกำลังจัดโต๊ะเรียน นักเรียนเข้าไปช่วยเพื่อน					
2	เมื่อนักเรียนเห็นครูถือของมาจำนวนมาก นักเรียนเข้าไปช่วยครูถือของ					
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน						
1	เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมกีฬา นักเรียนร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ					
2	เมื่อโรงเรียนจัดงานบุญทางศาสนาในโอกาสต่างๆ นักเรียนร่วมบริจาคเงินทำบุญ					

และมีเกณฑ์การแปลความหมายของระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะออกเป็น 5 ระดับ

ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.00 หมายถึง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับสูง
 2.50 – 3.49 หมายถึง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับค่อนข้างสูง
 1.50 – 2.49 หมายถึง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับปานกลาง
 0.50 – 1.49 หมายถึง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับค่อนข้างต่ำ
 0.00 – 0.49 หมายถึง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับต่ำ

ภาสุดา ภาคผล (2556, น.81) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชา สังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง เป็น แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

ระดับการปฏิบัติ	คะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	3
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	2
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	1
ไม่เคยปฏิบัติเลย	0
คำชี้แจง	

ระดับการปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะนั้น ด้วยตนเองทุกครั้ง โดยที่ครูหรือผู้ปกครองไม่ต้องบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะนั้นด้วย ตนเองบ่อยครั้ง โดยที่ครูหรือผู้ปกครองไม่ต้องบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัตินานๆ ครั้ง หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะนั้น นานๆ ครั้ง โดยที่ครูหรือผู้ปกครองต้องคอยบอกหรือคอยเตือน

ระดับการปฏิบัติไม่เคยเลย หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมจิตสาธารณะ นั้น

โดยแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังแสดงตัวอย่างไว้ในตารางแสดงแบบ ประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนดังต่อไปนี้ (ภาสุดา ภาคผล , 2556, น.154-156)

ตารางที่ 2.14 แสดงแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของภาสุดา ภาคาผล

ข้อความ	ระดับการประเมินพฤติกรรม				หมายเหตุ
	0	1	2	3	
ด้านการมีส่วนร่วมในการทำคุณประโยชน์เพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน					
1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมต่อต้านการตัดไม้ทำลายป่า กิจกรรมรณรงค์ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น					
2. เมื่อชุมชนของนักเรียนมีการจัดงาน นักเรียนอาสาไปช่วยงาน เช่น งานวัด งานลอยกระทง งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ของเพื่อนบ้าน เป็นต้น					
ด้านกรมีความรับผิดชอบต่อสังคม					
3. นักเรียนช่วยทำความสะอาดโต๊ะเรียน เมื่อพบว่าโต๊ะเรียนนั้นสกปรก เช่น มีรอยขีดข่วน มีขยะใต้โต๊ะ เป็นต้น					
4. นักเรียนไม่นำสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ของชุมชน เช่น ถังขยะ ฝาครอบท่อระบายน้ำ หรือนำต้นไม้ ไม้ประดับ มาใช้ประโยชน์ส่วนตน					
ด้านการปรารถนาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน					
5. เพื่อนของนักเรียนลืมนำอุปกรณ์การเรียนมา เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ เป็นต้น นักเรียนให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน					
6. เมื่อเพื่อนของนักเรียนมีปัญหาและมาปรึกษากับนักเรียน นักเรียนช่วยให้คำแนะนำแก่เพื่อน					

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวไปข้างต้น พบว่ามีนักวิจัยที่ใช้ระดับการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน คือ เจนต์จุฬา คำดี, พลัปลึง วงศ์คำมูล , อดิฆาน แสงคำ และภาสุดา ภาคาผล โดยใช้ระดับการปฏิบัติ ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ

ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ปฏิบัติมานานๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติเลย
นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยที่ใช้ระดับการปฏิบัติอื่น คือ ชูศิลป์ นาราหนองแขง โดยใช้
ระดับการปฏิบัติ ดังนี้

ปฏิบัติจนเป็นนิสัย

ปฏิบัติบ่อยๆ

ปฏิบัติมานานๆ ครั้ง

ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือแทบจะไม่ปฏิบัติเลย

จากการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุป
แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยมีข้อความ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.15 แสดงแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	3 เป็นประจำ	2 บ่อยครั้ง	1 นานๆ ครั้ง	0 ไม่เคยปฏิบัติ
1. เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนกำลังจัดโต๊ะเรียน นักเรียนเข้าไปช่วยเพื่อน				
2. เมื่อครูนำนักเรียนไปห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน เก้าอี้ไม่พอ นักเรียนจึงขยับให้เพื่อนได้นั่งเรียน คอมพิวเตอร์ด้วย				
3. นักเรียนช่วยทำความสะอาดโต๊ะเรียน เมื่อ พบว่าโต๊ะเรียนนั้นสกปรก เช่น มีรอยขีดข่วน มี ขยะใต้โต๊ะ เป็นต้น				

จากตารางดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกใช้มาตรประมาณค่า (Rating Scale) มาใช้ประเมิน
พฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียน ซึ่งเป็นแบบประเมินที่ผู้เรียนประเมินตนเอง มีระดับการปฏิบัติ
4 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัตินานๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย ในการ
ประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียนนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดสิ่งที่ต้องการวัดพฤติกรรมจิต
สาธารณะของผู้เรียนอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมกิจกรรมที่เป็น
ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม องค์ประกอบที่ 2 การหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและ

การดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน และองค์ประกอบที่ 3 การช่วยเหลือ และแบ่งปัน
สิ่งของด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

3.9 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินผล เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และ ความรู้สึกลึก

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบเครื่องมือประเมินผล เพื่อพัฒนา
ด้านอารมณ์และความรู้สึก เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เลือกใช้มาตราประมาณค่า (Rating
Scale) มาประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียน ดังนั้นในการวิจัยนี้จะตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือโดยใช้การตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) และการตรวจสอบ
ความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha
coefficient) โดยมีรายละเอียดดังนี้

กัญญา ลินทรัตนศิริกุล (2563, น.52-72) ได้เสนอวิธีการตรวจสอบคุณภาพของ
เครื่องมือโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เป็นการพิจารณาว่าข้อคำถามในเครื่องมือ
ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ คำว่า “เนื้อหา” หมายถึง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่
ต้องการวัด ความตรงของข้อคำถามเป็นการพิจารณาว่าข้อคำถามเป็นตัวแทนของเนื้อหาที่วัดหรือไม่
วิธีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาทำได้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา คำว่า “ผู้เชี่ยวชาญ” หมายถึง
ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบโดยการ
เปรียบเทียบข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาที่ต้องการวัด ดังนั้นในการสร้างข้อคำถาม
ผู้สร้างต้องระบุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ของเนื้อหาที่ต้องการวัดให้ชัดเจน ผู้เชี่ยวชาญจะประเมิน
แต่ละข้อคำถามว่าวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ คำนวณได้จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา เป็นวิธีที่คร
อนบาค (Cronbach) พัฒนา โดยเป็นแบบทดสอบที่ให้คะแนนแบบตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบ
ผิดให้ 0 คะแนน ค่าที่หาได้จากวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาจะเท่ากับการหาค่าโดยใช้สูตรคูเดอร์ - ริชาร์ด
สันที่ 20 รวมถึงแบบทดสอบที่ตอบแบบสั้นๆ แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบทดสอบที่มีคำถาม

ลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าที่มีคำตอบ “เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วย” ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ไม่มีคำตอบ ถูกหรือผิด สามารถนำเครื่องมือไปทดสอบกับกลุ่มผู้สอบเพียงครั้งเดียว โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha \text{ หรือ } r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α หรือ r_{tt} คือ ความเที่ยงของเครื่องมือ

k คือ จำนวนข้อคำถาม

S_i คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในข้อคำถามข้อที่ i

S คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งหมด

$$\text{โดยที่ } S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ N คือ จำนวนผู้สอบ

X คือ คะแนนรวมของผู้สอบแต่ละคน

โกศล มีคุณ (2563, น.77-79) กล่าวว่า เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประเมินผล ด้านอารมณ์และความรู้สึก มีดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพเป็นรายข้อ มีแนวทางการตรวจสอบดังนี้

การตรวจสอบความตรงเป็นรายข้อ เป็นการพิจารณาข้อความที่สร้างขึ้นว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ หากพิสูจน์ได้ว่าข้อความที่สร้างขึ้นตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนด แสดงว่าข้อความนั้นมีความตรง โดยสามารถตรวจสอบความตรงเป็นรายข้อได้ 3 วิธี ดังนี้

- วิธีที่ 1 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อความว่า สามารถวัดเนื้อหาหรือจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้นหรือไม่ โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป แล้วนำผลการพิจารณามาหาค่าเฉลี่ย หากค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าข้อความนั้นมีความตรง

- วิธีที่ 2 ใช้กลุ่มอ้างอิง โดยเลือกกลุ่มที่มีลักษณะตามที่ต้องการประเมินสูงกับกลุ่มที่มีลักษณะที่ต้องการประเมินต่ำ ให้ทั้ง 2 กลุ่มตอบตามข้อคำถามที่กำหนดให้ และค่าเฉลี่ยนำของทั้ง 2 กลุ่มมาหาค่าความแตกต่างโดยใช้ค่าสถิติ t-test หากผลการทดสอบมีนัยสำคัญ แสดงว่าข้อความนั้นมีความตรง

- วิธีที่ 3 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างผลการตอบข้อที่ต้องการตรวจกับข้ออื่นๆ ที่เหลือ โดยใช้สูตรของเพียร์สันทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ หากผลการทดสอบมีนัยสำคัญ แสดงว่าข้อความนั้นมีความตรง

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ มีแนวทางในการตรวจสอบดังนี้

2.1 การตรวจสอบความตรง

ใช้กลุ่มอ้างอิงหรือกลุ่มที่รู้แน่ชัด คล้ายกับการหาความตรงของข้อคำถาม รายข้อ แต่การตรวจสอบความตรงทั้งฉบับจะนำค่าเฉลี่ยการตอบของเครื่องมือทั้งฉบับของกลุ่มอ้างอิงทั้ง 2 กลุ่มมาทดสอบค่าความแตกต่างโดยใช้ค่าสถิติ t-test

2.2 การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ

ความเที่ยง คือ ความแน่นอนของการวัด ความคงเส้นคงวาของเครื่องมือ เครื่องมือที่มีคะแนนในแต่ละข้อของการตอบไม่เป็น 0-1 นิยมหาค่าความสอดคล้องโดยใช้วิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ความเที่ยงของเครื่องมือ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ

S_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

k คือ จำนวนข้อสอบหรือคำถามในเครื่องมือทั้งฉบับ

จึงสรุปได้ว่า การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินผลด้านอารมณ์และความรู้สึก เพื่อตรวจสอบว่าเครื่องมือมีคุณภาพ มีความเที่ยง มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์หรือไม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีตรวจสอบแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ คือ การตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) เป็นรายข้อโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ดังนี้

กนกวรรณ ขอบทอง (2559, น.บ.ทศด้อย) ได้ศึกษาการศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big Five Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big Five Learning) ร้อยละ 82.76 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 78.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือให้นักเรียนจำนวนร้อยละ 70 มีคะแนน

ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big Five Learning) ร้อยละ 82.76 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือให้นักเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป

จักรศิลป์ พาไชย (2560, น.บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (5 Steps) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H รายวิชา ส23102 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1. นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (5 Steps) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ผ่านเกณฑ์ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 93.87 และมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเฉลี่ย 2.53 คิดเป็นร้อยละ 81.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (5 Steps) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ผ่านเกณฑ์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 77.55 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 28.72 คิดเป็นร้อยละ 71.97 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ศาสดา ทักซิณ (2564, น.100) ศึกษาการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างไม่มีนิกวิจัยท่านใดที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นไปใช้พัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 เพื่อใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ในรายวิชา สังคมศึกษา 2 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

4.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะในรายวิชาสังคมศึกษา ดังนี้

ศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550, น.103-108) ได้ศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรีที่

มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน พบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจิตสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก และมีจิตสาธารณะในการประหยัดไฟฟ้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสาธารณะทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจิตสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและจิตสาธารณะในการประหยัดไฟฟ้าสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วีรวรรณ ไพรสิงห์ (2554, น.บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนการมีจิตสาธารณะของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พลับพลึง วงศ์คำมูล (2555, น.บทคัดย่อ) การใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดี เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน พบว่าหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมสมุดบันทึกความดี นักเรียนมีระดับจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการดูแลรักษาของส่วนรวม ด้านการอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม และด้านการไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง และจากการสะท้อนความคิดและสรุปบทเรียน นักเรียนมีความเข้าใจในความหมายของจิตสาธารณะ และมีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการทำกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะ

อติมาน แสงคำ (2555, น.52-57) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม พบว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม และนักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาสุตา ภาคผล (2556, น.บทคัดย่อ) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่ได้รับจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปกเกศ ชนะโยธา (2557, น.บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะและความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนการทดลองการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจนต์จุฬา คำดี (2560, น.63) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ พบว่า 1. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนจิตสาธารณะแตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนแตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะในรายวิชาสังคมศึกษา ซึ่งยังไม่มีนักวิจัยท่านใดที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้นมาใช้พัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ แต่มีงานวิจัยของภาสุดา ภาคาผล ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

4.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Pardun-Johansen (2004, p.1843-A อ้างในวรรณพัชร ชูทอง, 2558, น. 72) ได้วิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้บทละครเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมุ่งประเด็นศึกษาว่า รูปแบบต่างๆ ของละครจะช่วยพัฒนาความคิด การเห็นใจผู้อื่น สู่การปฏิบัติเพื่อสังคมหรือไม่ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนจำนวน 30 คน จากอาสาสมัคร 47 คน โดยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์ พบว่า การใช้บทละครรูปแบบต่างๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในประเด็นการเห็นใจผู้อื่น สู่การปฏิบัติเพื่อสังคมได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้น พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้นยังไม่มีผู้วิจัยใดที่นำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ไปพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทยที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทยที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูนผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6 ห้องเรียน นักเรียน 240 คน โดยจัดนักเรียนแบบคละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมการจิตสาธารณะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย มีจำนวน 3 แผน รวมจำนวน 10 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน จำนวน 3 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ จำนวน 3 ชั่วโมง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 3 แผน ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. ศึกษาหลักการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จำนวน 3 แผน รวม 10 ชั่วโมง และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณา ตรวจสอบและให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหา เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงเนื้อหาารายวิชาสังคมศึกษา 2 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย จำนวน 10 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เนื้อหา	แผนการจัดการเรียนรู้	พฤติกรรมจิตสาธารณะ	จำนวน ชั่วโมง
หน่วยที่ 3 พลเมืองดี	<p>ส 2.1 ม.1/2 ระบุ ความสามารถของ ตนเองในการทำ ประโยชน์ต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</p>	<p>การปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดี รู้จักบทบาท หน้าที่ของตนเอง เคารพในสิทธิเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีจิตสาธารณะ ยอมทำให้สังคมและ ประเทศชาติ เจริญก้าวหน้า และอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข</p>	<p>บทบาทหน้าที่ของ เยาวชนไทย ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน - การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของชุมชน ของนักเรียน 	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เรื่อง การมีส่วนร่วม ร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียนและชุมชน</p>	<p>องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วน ร่วมในกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม</p>	3
			<p>- การใช้ทรัพยากร ของส่วนรวมอย่าง ถนอม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การรักษาความ สะอาดในโรงเรียน <p>- การช่วยเหลือผู้อื่น</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2 เรื่อง การรักษา สาธารณสุขปฏิบัติและ สิ่งแวดล้อมของ โรงเรียน</p>	<p>องค์ประกอบที่ 2 การ หลีกเลี่ยงการทำ ความเสียหาย และการดูแลรักษา สมบัติของ ส่วนรวมในโรงเรียน</p>	4
				<p>แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่อง การ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ความเต็มใจ</p>	<p>องค์ประกอบที่ 3 การ ช่วยเหลือ และแบ่งปัน สิ่งของ ด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวัง สิ่งตอบแทน</p>	3

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ และความถูกต้องของกิจกรรมการเรียนรู้ และนำข้อบกพร่องหรือคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด. 2545 : 122)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมที่ยอมรับว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ และความถูกต้องของกิจกรรมการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การรักษาสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 จากค่าเฉลี่ยของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 แผน อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

- ควรเพิ่มเติมแบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และแบบประเมินการทำกิจกรรมกลุ่ม

- ควรให้นักเรียนสะท้อนความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การสะท้อนคิดการเรียนรู้ เป็นต้น

- กิจกรรมการเรียนรู้ขึ้นการสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ ควรระบุให้ชัดเจนว่าให้นักเรียนสรุปข้อมูลในลักษณะใด เช่น แผนผังความคิด เขียนอธิบาย เป็นต้น

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน จำนวน 40 คน

2.2 แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการวัดและประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

2. กำหนดกรอบในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยครอบคลุม 3 องค์ประกอบ ที่ต้องการวัดพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบและมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมโดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เช่น การเลือกตั้งประธานสภานักเรียน กิจกรรมถวายเทียนพรรษา ประเพณียี่เป็ง เป็นต้น

2. การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือผู้ด้อยโอกาส เช่น การบริจาคสิ่งของ

3. การอาสาที่จะทำประโยชน์ภายในห้องเรียนหรือโรงเรียน เช่น อาสาเป็นตัวแทนของห้องเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและทรัพย์สินของโรงเรียน ใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่เดิม

2. ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3. ใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างประหยัด ใช้อย่างทะนุถนอม และระมัดระวัง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อให้ทรัพย์สินของส่วนรวมมีความทนทานและใช้ได้นานขึ้น

4. ไม่นำทรัพย์สินของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง เช่น สื่อและอุปกรณ์ในห้องเรียน หรือจาน ชาม ช้อน ส้อมในโรงอาหาร เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 การช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูด้วยความเต็มใจ

2. ทำงานให้กับผู้อื่นด้วยความสมัครใจ เช่น ช่วยแจกใบงาน ช่วยยกของ เป็นต้น

3. การรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น เช่น ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน

4. ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีปัญหาด้วยความเต็มใจ

3. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบประเมินแบบมาตรา
ประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ผู้เรียนเป็นผู้ตอบแบบประเมินพฤติกรรมจิต
สาธารณะ หลังจากจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นผ่านไปแล้ว 1 เดือน แบบ
ประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

3 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ

2 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง

1 หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นนานๆ ครั้ง

0 หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย

คำชี้แจง

ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้น
ด้วยตนเองทุกครั้ง โดยที่ไม่ต้องมีใครบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้น
ด้วยตนเองบ่อยครั้ง โดยที่ไม่ต้องมีใครบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นนานๆ ครั้ง หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้น
นานๆ ครั้งด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องมีคนคอยบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัติไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้น หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติ
พฤติกรรมนั้นเลย

4. นำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา
การศึกษาค้นคว้าอิสระพิจารณา ตรวจสอบและให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน
พฤติกรรมจิตสาธารณะ

5. นำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ
ของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิง
เนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) การใช้ภาษา และนำข้อบกพร่องหรือ
คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องระหว่าง
ข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ดังนี้ (วรรณิ แกมเกตุ. 2551 : 221)

ค่า $IOC \geq 0.50$ ถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องสามารถวัดได้

ค่า $IOC \leq 0.50$ ถือว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องไม่สามารถวัดได้

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
(IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 จำนวน 14 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.67 จำนวน 3 ข้อ และมีค่าเท่ากับ

0.33 จำนวน 3 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อเสนอแนะของเชี่ยวชาญ

ที่	ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
3	ควรเพิ่มเติมข้อคำถามให้มีความชัดเจนตามบริบทในท้องถิ่นของนักเรียน	จาก นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมไทย เช่น ประเพณีสลากย้อม ประเพณีเป็ง เป็นต้น เป็น นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมไทยและประเพณีในท้องถิ่น เช่น ประเพณีสลากย้อม ประเพณีเป็ง เป็นต้น
18	ข้อคำถามมีความคล้ายคลึงกับข้อ 17	จาก นักเรียนแบ่งปันสิ่งของของตนเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เช่น เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน ของเล่น เป็นต้น เป็น เมื่อเพื่อนของนักเรียนลืมนำเงินค่าอาหารกลางวันมาโรงเรียน นักเรียนให้เพื่อนยืมเงิน
19	ข้อคำถามมีความคล้ายคลึงกับข้อ 20 ควรปรับข้อคำถามให้ชัดเจนมากขึ้น	จาก นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนหรือน้อง เมื่อมีปัญหา เช่น ช่วยสอนการบ้าน อธิบายงาน เป็นต้น เป็น นักเรียนช่วยเหลือพี่หรือน้อง เมื่อมีปัญหา เช่น สอนเล่นดนตรี ช่วยสอนการบ้าน อธิบายงาน เป็นต้น

6. นำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน จำนวน 40 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบประเมิน

พฤติกรรมจิตสาธารณะ และหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

7. นำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่นักเรียนทำเสร็จแล้วมาหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะมีค่า 0.85 ซึ่งเครื่องมือวัดที่ดีควรมีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

8. จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะฉบับจริงที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 20 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน จำนวน 40 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 กำหนดประชากรที่จะศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

3.2 เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอหนังสือเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3.3 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนเรียน ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

องค์ประกอบที่ 2 การหลีกเลี่ยงการทำ ความเสียหายและการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีจำนวน 20 ข้อ ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินในคาบเรียนแรก

3.4 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นแก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 10 ชั่วโมง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม พุทธศักราช 2566 ถึงวันที่ 24 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2566 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มอบหมายงานให้นักเรียนได้บันทึกการเข้าร่วม

กิจกรรมของโรงเรียนหรือชุมชนมา 1 กิจกรรม โดยเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ กำหนดเวลาในการทำชิ้นงานนี้เป็นเวลา 1 เดือน มอบหมายงานให้นักเรียนได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมตามที่นักเรียนได้วางแผนไว้เป็นเวลา 2 สัปดาห์ และให้นักเรียนบันทึกการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นเวลา 1 เดือน

3.5 หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียน โดยเว้นระยะเวลาการทำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเป็นเวลา 1 เดือน

3.6 ตรวจสอบผลจากแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนเรียนและหลังเรียน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test dependent) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนและหลังเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน กำหนดให้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์มีความเหมาะสมที่ยอมรับว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย

สูตรการหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

\bar{x} คือ ค่าเฉลี่ยของจำนวนคะแนน

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนสอบทั้งหมด

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(อ้างอิง: นางลักษณ วัชรชัย, 2563 หน้า 30)

4.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของข้อคำถามของแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) (อ้างอิง: กัญจนา ลินทรัตน์ศิริกุล, 2563 หน้า 53)

สูตรสำหรับหาค่า IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC = ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การพิจารณาความตรงและความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดกับแบบประเมิน พฤติกรรมจิตสาธารณะ จะเป็นการพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสอบถามที่แนบไปพร้อมกับแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความสอดคล้องโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญกำหนดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบทดสอบวัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า แบบทดสอบวัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

-1 หมายถึง แน่ใจว่า แบบทดสอบไม่ได้วัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา

แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ถือว่ามีความตรงและความสอดคล้องระหว่าง ตัวชี้วัดกับแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะในระดับดี และสามารถนำไปวัดผลได้จริงจะต้องมีค่า เกินกว่า 0.5 ขึ้นไป

4.3 ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะมาหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

สูตรสำหรับหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

เมื่อ

α คือ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

k คือ จำนวนข้อคำถาม

S_i คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนในข้อคำถามข้อที่ i

s คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งหมด

(อ้างอิง : กัญจนา ลินทรัตน์ศิริกุล, 2563 : 72)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธาณะก่อนเรียนและหลังเรียน
ของนักเรียน โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที
(t-test dependent)

4.4.1 สูตรการหาค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

\bar{x} คือ ค่าเฉลี่ยของจำนวนคะแนน

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนสอบทั้งหมด

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(อ้างอิง: นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2563 หน้า 30)

4.4.2 สูตรการหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

N คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$\sum x^2$ คือ คะแนนของแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum x$ คือ ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว

(อ้างอิง: นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2563 หน้า 38)

4.4.3 สูตรการทดสอบค่าที (t-test dependent)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t คือ ค่าสถิติที่ได้จากการคำนวณ

\bar{X}_H คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

\bar{X}_L คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

(อ้างอิง : กัญจนา ลินทรัตน์ศิริกุล, 2563 : 63)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทยที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน โดยการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนและหลังเรียน โดยการใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น วัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนและหลังเรียนโดยการใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์พฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งผู้เรียนได้ประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะด้วยตนเอง จากแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่เป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ (3 = ปฏิบัติเป็นประจำ , 2 = ปฏิบัติบ่อยครั้ง , 1 = ปฏิบัตินานๆ ครั้ง , 0 = ไม่เคยปฏิบัติ) ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมจิตสาธารณะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น พบว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 1.80 คะแนน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 2.13 มีความก้าวหน้าเฉลี่ย 0.33 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เท่ากับ 0.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เท่ากับ 0.30 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
โดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น

พฤติกรรมจิตสาธารณะ	N	\bar{x}	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	40	1.80	0.28	9.78*
หลังเรียน	40	2.13	0.30	

*p < .05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทยที่มีต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะก่อนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6 ห้องเรียน โดยจัดนักเรียนคละความสามารถ

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 แผน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มทดลองทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่าที (t-test)

dependent) และนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสภาวะระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยด้วยตนเองที่โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โดยเริ่มจากให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสภาวะก่อนเรียน จากนั้นดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 10 ชั่วโมง เมื่อครบตามระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสภาวะหลังเรียน โดยเว้นระยะเวลาการทำแบบประเมินพฤติกรรมจิตสภาวะหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเป็นเวลา 1 เดือน จากนั้นนำผลจากแบบประเมินพฤติกรรมจิตสภาวะก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ

1.3 ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีพฤติกรรมจิตสภาวะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ที่มีต่อพฤติกรรมจิตสภาวะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ คือ พฤติกรรมจิตสภาวะของนักเรียน เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีพฤติกรรมจิตสภาวะสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีพฤติกรรมจิตสภาวะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ พฤติกรรมจิตสภาวะของนักเรียน เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนไทย ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีพฤติกรรมจิตสภาวะสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ คือ 1. การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐาน 2. การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ 3. การสรุปองค์ความรู้ 4. การสื่อสารและ

การนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ 5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ ขั้นตอนดังกล่าวทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนั้นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในการตั้งประเด็นคำถามหรือสมมติฐานจากประสบการณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน นักเรียนได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศ จากการสำรวจ ค้นคว้า และสืบค้นข้อมูล นักเรียนได้ฝึกการอภิปรายข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ากับเพื่อน ในชั้นเรียนจนนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งนักเรียนนำความรู้ที่ได้รับมาการสื่อสารและการนำเสนอกับเพื่อนในชั้นเรียน และนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปทำประโยชน์กับชุมชนและสังคมรอบตัวตามวุฒิภาวะของนักเรียน โดยนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Friere (อ้างในชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ , 2552, น. 45-46) ที่ว่าการสอนให้นักเรียนมีจิตสาธารณะนั้นต้องให้นักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน โดยนักเรียนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา ไม่ยึดยึดความคิดให้แก่กัน และรู้จักการสอบถามเพื่อสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีความเห็นอย่างไร ทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นการจัดการกิจกรรมที่จะพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะให้แก่ นักเรียน ซึ่งพฤติกรรมจิตสาธารณะมี 3 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นนั้นก็มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิมและยกตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนและชุมชนได้จัดขึ้น และเล่าประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม มีการสรุปข้อมูลและการอภิปรายจากการค้นคว้าและสืบค้นข้อมูล นักเรียนได้ออกนำเสนอผลงานของกลุ่มจากการทำแผนผังความคิด เรื่อง กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนหน้าชั้นเรียน ซึ่งเป็นการฝึกทักษะการสื่อสารและความกล้าแสดงออกของนักเรียน ตลอดจนนักเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนตามที่นักเรียนสนใจ จากการตรวจแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนพบว่า นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น กิจกรรมสืบสานตำนานยี่เป็ง กิจกรรมกีฬา กิจกรรม Big Cleaning Day เป็นต้น กิจกรรมของชุมชน เช่น การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนและชุมชนจัดขึ้น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผ่อนคลายจากความตึงเครียด สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนสามารถร่วมอนุรักษ์และสืบสานประเพณีของชุมชนหรือ

ท้องถิ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.56) ได้อธิบายถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนเป็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ช่วยขัดเกลาจิตใจของนักเรียนให้มีความเมตตา กรุณา มีความเสียสละ และมีจิตสาธารณะ ถือเป็นการพัฒนาทางด้านจิตใจและสังคม ในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนไม่เน้นคะแนน แต่มุ่งเน้นการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและผลของการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้เน้นทัศนคติ สังขพิทักษ์ (2552, น.175) กล่าวว่า สิ่งที่นักเรียนได้รับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ นั้นเป็นการหาประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก ได้รู้จักเพื่อน รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคมและทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ

องค์ประกอบที่ 2 การหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน

จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และออกไปสำรวจบริเวณต่างๆ ภายในโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้เห็นปัญหา เรื่อง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีการอภิปรายและสรุปสาเหตุและเสนอแนวทางการแก้ปัญหา นักเรียนได้วางแผนดำเนินโครงการการรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีครูผู้สอนให้คำแนะนำ และลงมือปฏิบัติตามโครงการที่ได้วางแผนไว้ จนได้ข้อสรุปของโครงการที่ได้ดำเนินการ โดยโครงการที่นักเรียนได้ดำเนินการ มีดังนี้ 1. โครงการทิ้งขยะให้ลงถัง 2. นักประชาสัมพันธ์ตัวน้อย 3. โครงการโรงเรียนสะอาดด้วย 2 มือเรา 4. โครงการห้องน้ำรักษสะอาด 5. วินัยดีใส่ใจวางรองเท้า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วลงมือแก้ไขปัญหาก็สามารถส่งเสริมพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนได้ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น.96-98) ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะนั้นต้องให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการกระทำหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรม และต้องให้เกิดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย นอกจากนี้ ทิศนา ขัมมณี (2546, น.21) เสนอว่าการให้นักเรียนได้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตการกระทำของตนเอง รวมถึงการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง ถือเป็นการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การช่วยเหลือ และแบ่งปันสิ่งของด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ จากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่นนั้น นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและยกตัวอย่าง

เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นหรือแบ่งปันผู้อื่น นักเรียนได้สืบค้นหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่น มีการวิเคราะห์ข่าวและร่วมอภิปรายในประเด็นการช่วยเหลือผู้อื่น และแนวทางในการช่วยเหลือผู้อื่น ตามกำลังของนักเรียน อีกทั้งนักเรียนยังได้มีโอกาสในการเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตนเอง จากการบันทึกของนักเรียนในแบบบันทึกความดี พบว่า ส่วนใหญ่ นักเรียนได้ช่วยเหลือผู้อื่น เช่น กิจกรรมดังต่อไปนี้ การช่วยครูของ อาสาเป็นตัวแทนของห้องเรียน อาสาแจกใบงาน อาสาทำงานบ้าน ช่วยสอนการบ้านให้เพื่อน ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น จากการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หลังสิ่งตอบแทนนั้น นักเรียนได้รับคำชมเชยจากบุคคลที่นักเรียนให้การช่วยเหลือ ทำให้ นักเรียนเกิดมีความสุขและภาคภูมิใจในตนเอง ที่ได้ช่วยเหลือและทำประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับนิยามคำว่า จิตสาธารณะของ อารีนา เลิศแสนพร (2554, น.1) กล่าวว่า จิตใจที่คิด และปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้อื่น ถือเป็นปฏิบัติที่มุ่งเน้นความสุข ความภาคภูมิใจในตนเอง และความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น จนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ และบุคคลรอบข้าง ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น

ในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ทั้ง 3 แผน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะ ให้แก่นักเรียน ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนเขียนสะท้อนความคิดของตนเองหลังจากเรียนทั้ง 3 แผน สามารถสรุปประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สิ่งสำคัญที่นักเรียนได้รับการทำกิจกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ การได้รับคำชื่นชม การยอมรับจากผู้อื่น เกิดความภาคภูมิใจใจตนเอง มีความสุขจากการเป็นผู้ให้ โรงเรียนจะน่าอยู่ขึ้น หากเราช่วยกันรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนก็จะน่าอยู่ขึ้น ได้รับประสบการณ์ในการทำประโยชน์เพื่อสังคม และการเข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่น ถือเป็น การอนุรักษ์ประเพณีให้คงอยู่

ประเด็นที่ 2 กิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำหรือปฏิบัติมากที่สุด คือ ช่วยสอน การบ้านเพื่อน การช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ให้คำปรึกษาเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหา แบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การเก็บขยะที่ถูกทิ้งเรียกรวดในห้องเรียน เก็บอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องเรียนหลังใช้งาน และการให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน

ประเด็นที่ 3 กิจกรรมที่นักเรียนไม่เคยปฏิบัติหรือไม่มีโอกาสได้ปฏิบัติ ได้แก่ การเป็นตัวแทนของห้องเรียน เนื่องจากมีเพื่อนสนใจในกิจกรรมนั้นหลายคน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เนื่องจากวันที่ชุมชนจัดกิจกรรมนักเรียนต้องไปโรงเรียน และการช่วยครูแจกแบบฝึกหัด เนื่องจากที่นั่งอยู่ไกลจากชั้นวางแบบฝึกหัด ทำให้ไม่มีโอกาสได้ช่วยครูแจกแบบฝึกหัด ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเงื่อนไขที่ไม่ได้เกิดจากตัวนักเรียนเอง

ประเด็นที่ 4 ปัญหาของการไม่รักษาสมาบัติของส่วนรวม นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเห็นขยะถูกทิ้งไม่ถูกที่จำนวนมาก เนื่องจากนักเรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ในสมบัติของส่วนรวม เห็นว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง ทำให้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนไม่น่าอยู่

นอกจากนี้ครูผู้สอนได้สังเกตนักเรียนในขณะที่ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น พบว่านักเรียนมีความสุขกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ กล่าวแสดงความคิดเห็นและอาสาเล่าประสบการณ์ของตนเอง มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ สามารถอภิปรายและแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนในห้องเรียน สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นและอภิปรายกับเพื่อนในห้องเรียน มีความกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และในการดำเนินงานตามโครงการงานการรักษาสมาบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนนั้น นักเรียนมีความตั้งใจทำงานของตนเอง สามารถแบ่งงานกับสมาชิกในกลุ่ม เกิดทักษะการทำงานเป็นทีม และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ จนทำให้ผลการดำเนินงานตามโครงการงานการรักษาสมาบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนนักเรียนมีความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือและทำประโยชน์ต่อสังคม

จากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เพื่อพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะและจากการสะท้อนความคิดของนักเรียน แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจ ภูมิใจ มีความสุข และเห็นคุณค่าของตนเองที่ได้ทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในจิตใจและสะท้อนออกมาทางพฤติกรรมจิตสาธารณะ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะได้โดยตรงในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสอดคล้องในบริบทของเนื้อหา

3.1.2 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนในการนำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นไปใช้ในห้องเรียนมีดังนี้

1) ครูผู้สอนต้องตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2) ควรติดตามการทำงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน และสามารถตรวจสอบคุณภาพของงานได้

3) ครูผู้สอนควรให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำโครงงานแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในการทำโครงงานมากยิ่งขึ้น

4) ควรเว้นระยะเวลาในการทำแบบประเมิน เพื่อให้สามารถประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ขอบทอง. (2559). การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาโดยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น (Big Five Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 10 ฉบับที่ 4. น.1-5.
- กนิษฐา นิตน์พัฒนา และคณะ. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมวิชาการ . (2546). การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2546). การจัดการเรียนรู้อิงสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญญา ลินทรตันศิริกุล. (2563). การวิจัยหลักสูตรและการสอน. หน่วยที่ 9. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). จอมปราชญ์นักการศึกษา. กรุงเทพฯ: ซีเคสมิเดีย.

- โกศล มีคุณ. (2533). *การวัดจริยธรรม*. วิทยาลัยครูบ้านจอมบึง.
- _____. (2563). *สารัตถะและวิทยวิธีทางสังคมศึกษา*. หน่วยที่ 13.3. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- งานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน. (2565). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self -Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2565.
โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
- งานหลักสูตรโรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน. (2565). หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน พุทธศักราช 2560 (ฉบับปรับปรุง 2565). โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
- จักรศิลป์ พาไชย. (2560). *ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบขั้นใด 5 ขั้น (5 Steps) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H รายวิชา ส23102 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมดุนารี จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- เจนต์จุฬา คำดี. (2553). *ผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991).
- ชาย โปธิตา และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ : ศึกษากรณี กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศิลป์ นาราหนองแวง. (2554). *การพัฒนาเครื่องมือวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 31*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2551). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2546). *การพัฒนาจริยธรรมตำราจิตวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิตนา แคมมณี. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2563). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน*. หน่วยที่ 10. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นันทมนัส สังขพิทักษ์. (2552). *การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญทัน ภูบาล. (2549). *การใช้ชีวิตที่คนละครุ่นเข็ดเป็นตัวอย่างเพื่อพิจารณาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปกเกศ ชนโยธา. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประชาไท. (2549). *วันรุ่นไทยไม่มีจิตสาธารณะเหตุพ่อแม่บีบให้คิดแต่เรียน*. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2006/12/10964>.
- ประเวศ วะสี. (2551). *ปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญาทางรอดจากหายนะ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศรีสฤษดิ์วงศ์.
- ปิ่นวดี ธนธานี. (2550). เอกสารประกอบการสอน “การวัดและประเมินผลการศึกษา”. นครปฐม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พลับพลึง วงศ์คำมูล. (2555). *การใช้กิจกรรมสมุดบันทึกความดี เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พิชฎะ กันธิยะ. (2559). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พิตร ทองชั้น. (2551). *การวิจัยและสถิติทางการศึกษา*. หน่วยที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุล.

- ภาสุมิตรา ภาคาผล. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ยุธนา วรณปิติกุล. (2542). สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- รังสรรค์ มณีเล็ก. (2550). ประมวลชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับประเมินการศึก. หน่วยที่ 1. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ การศึกษาระยะยาว. ใน เอกสารประกอบการประชุมสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณพัชร ชูทอง. (2558). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวด้วยเทคนิคตัวแบบ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเตง (เรือนจุลประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิจัยทางการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราพร พงศ์อาจารย์. (2542). การประเมินผลการเรียน. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2554). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Desing. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีรวรรณ ไพรสิงห์. (2554). การพัฒนาชุดกิจกรรมโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ศศิธร ชูตินันทกุล. (2554). การพัฒนาแบบเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย. หน่วยที่ 9. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศาสดา ทักสิน. (2564). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้นร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.

- ศุภรัตน์ ทองอ่อน. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบจิตสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรีที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ต่างกัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ.
- ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2539). เครื่องมือแนะแนวพัฒนาบุคลิกภาพชุดทำประโยชน์
เพื่อสังคม กรมวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2558). เอกสารประกอบการสอน “การสอนทางการภาพบำบัด ภาคต้นปี
การศึกษา 2558”. คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพร สุทัศนีย์, ม.ร.ว. (2544). มนุษย์สัมพันธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 4) (ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวทางการจัดการ
เรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2552). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมิน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553.
กรุงเทพฯ: ศุภสภา.
- สุคนธรส หุตะวิณะ. (2550). ผลการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัว
แบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อดิमान แสงคำ. (2555). ผลการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาพฤติกรรม
จิตสาธารณะของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสาม
พราน จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, กรุงเทพฯ.

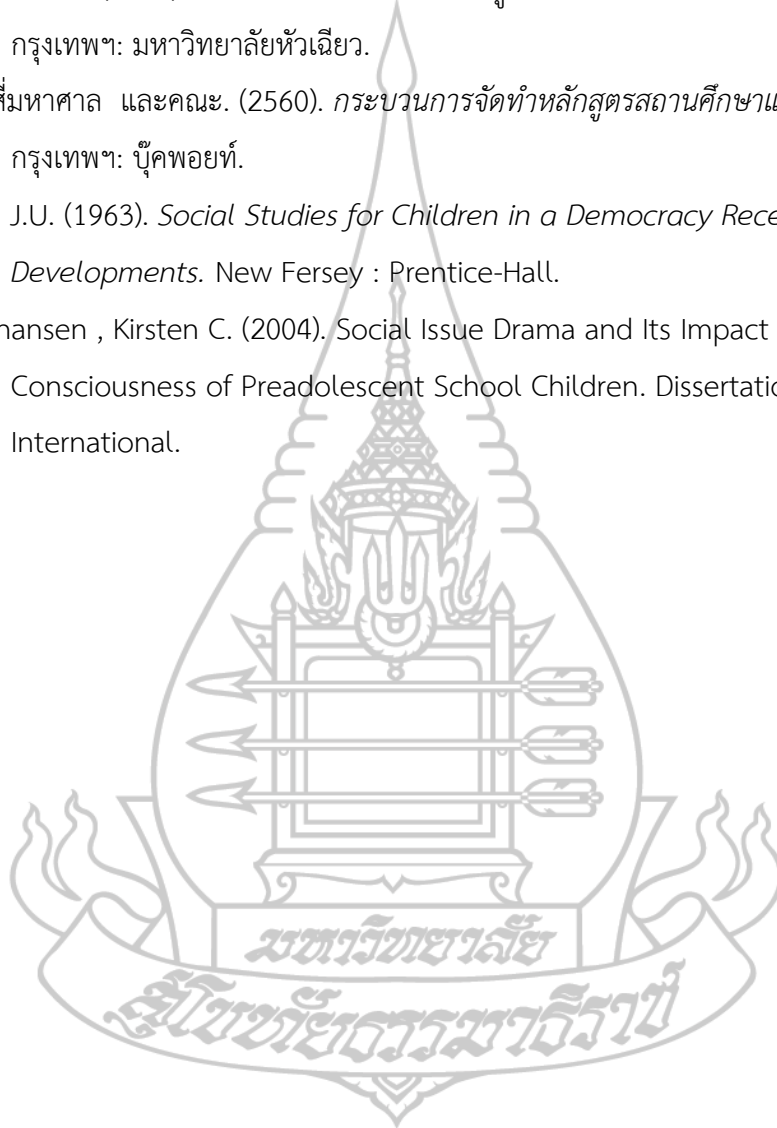
อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ. (2554). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. วารสาร (พฤษภาคม-สิงหาคม)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

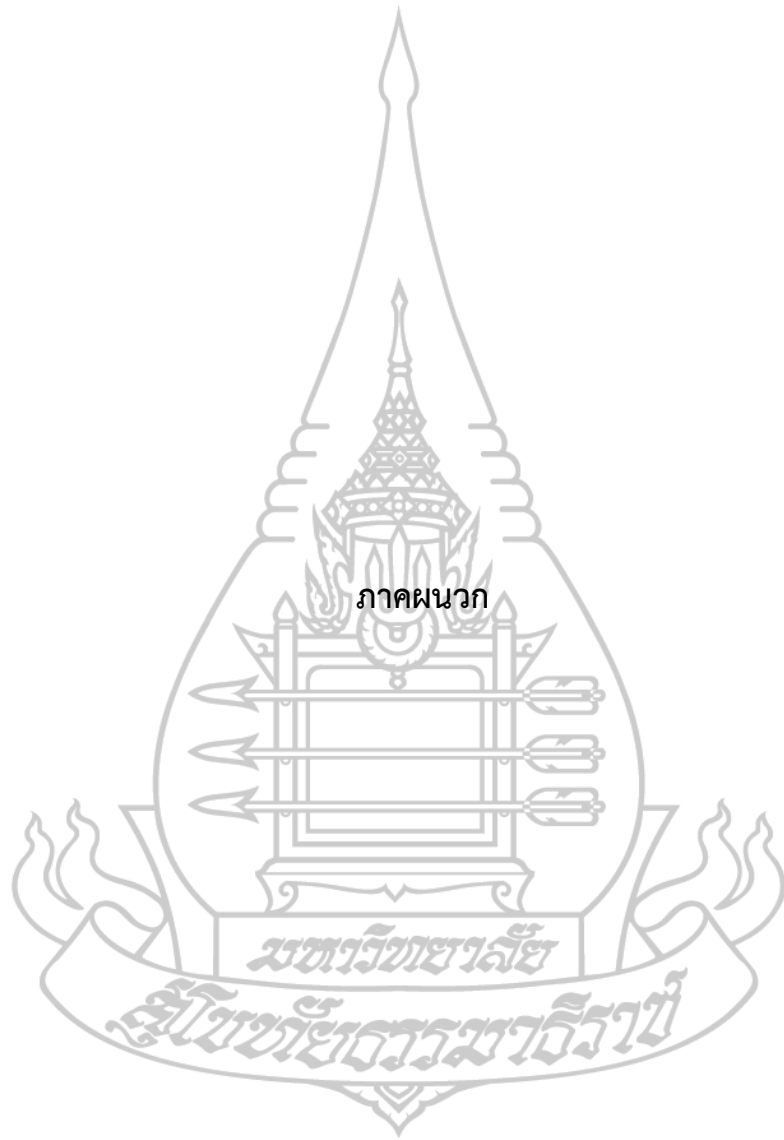
อารีนา เลิศแสนพร. (2554). “จิตสาธารณะ” : มิติการปลูกฝังจิตสำนึกให้นักสวัสดิการสังคมรุ่นใหม่.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียว.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. (2560). กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิดสู่ปฏิบัติ.
กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

Michaelis , J.U. (1963). *Social Studies for Children in a Democracy Recent Trends and
Developments*. New Fersey : Prentice-Hall.

Pardun-Jonansen , Kirsten C. (2004). Social Issue Drama and Its Impact on the Social
Consciousness of Preadolescent School Children. Dissertation Abstracts
International.

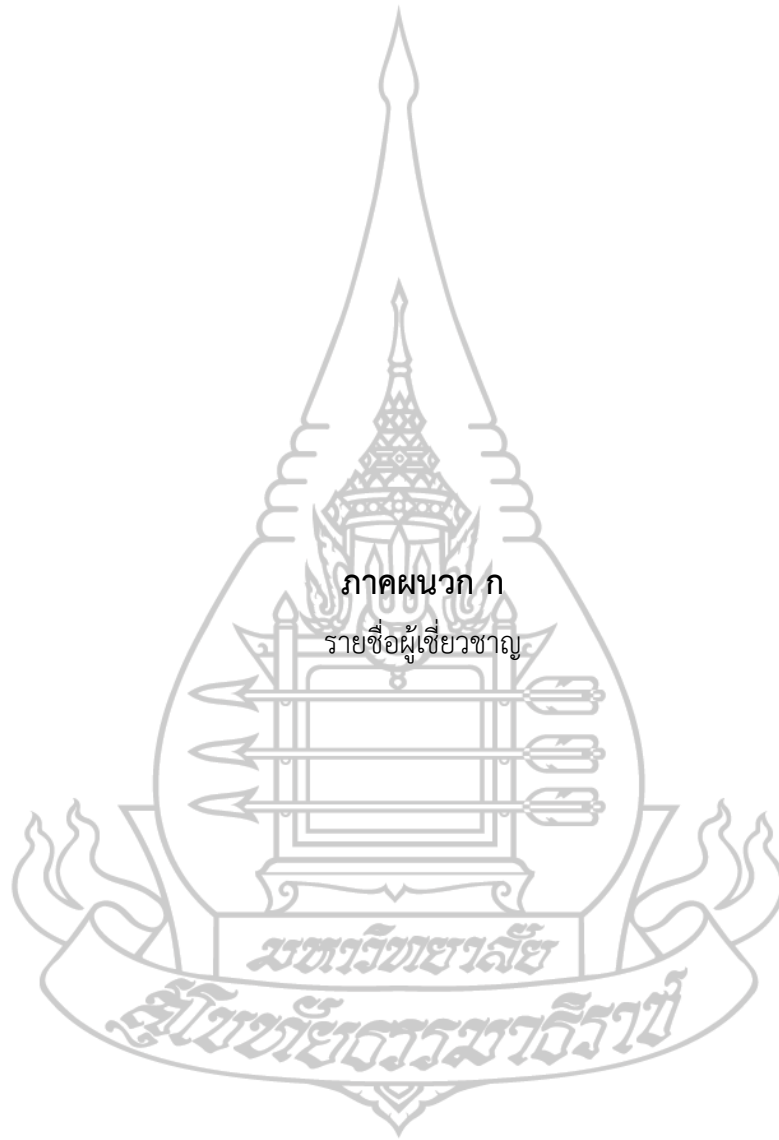

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นางประภัสสร พรหมคำตัน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
การศึกษา : ปริญญาโท วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม) การสอนสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. นางจุฑามาศ อนุกุลวรรธกะ

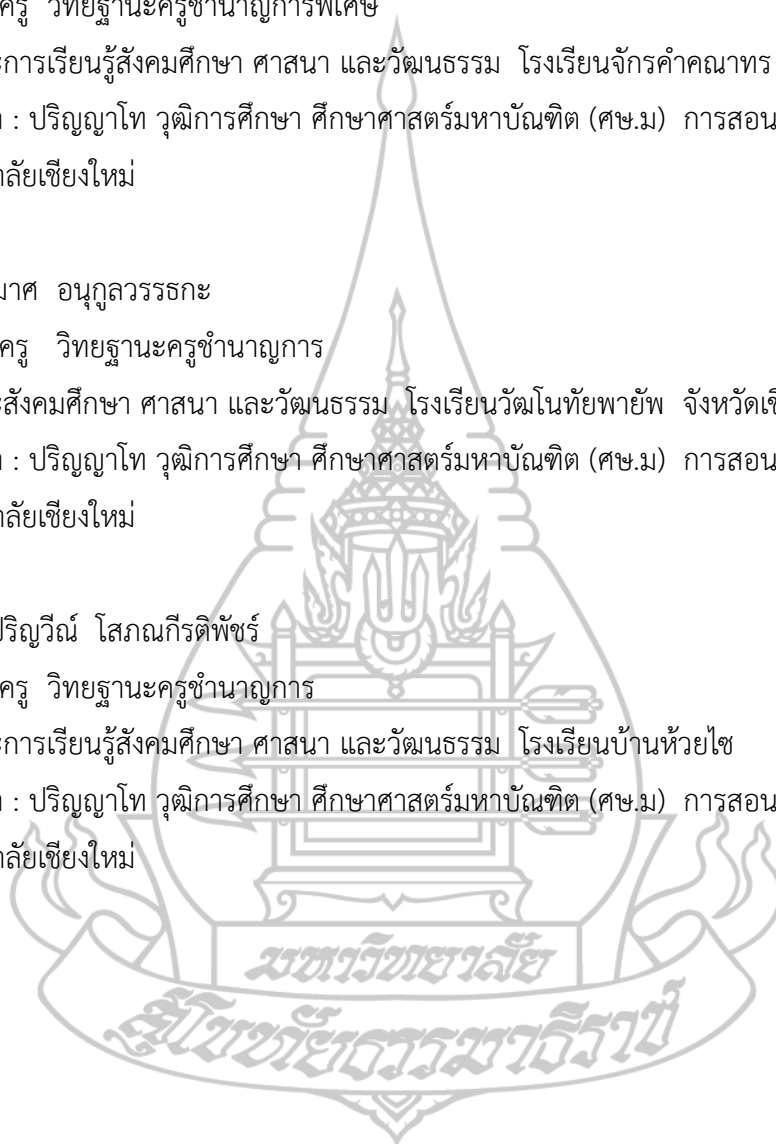
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
การศึกษา : ปริญญาโท วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม) การสอนสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. นางสาวปริญวีณ์ โสภณกิริติพัชร

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านห้วยไซ
การศึกษา : ปริญญาโท วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม) การสอนสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

- แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น
- แบบประเมินพฤติกรรมการจิตสาธารณะ

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง พลเมืองดี
รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
ปีการศึกษา 2566 ภาคเรียนที่ 2	เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และจรรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.1/2 ระบุความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

3. สาระสำคัญ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ถือเป็นหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าไปมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น การเลือกตั้งประธานสภานักเรียน กิจกรรมกีฬา การทำบุญ ตักบาตรเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมถวายเทียนพรรษา เป็นต้น

4. สาระการเรียนรู้

- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเลือกตั้งประธานนักเรียน กิจกรรมกีฬา เป็นต้น
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนของนักเรียน เช่น การทำบุญตักบาตรเนื่องในวัน สำคัญทางศาสนา ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณียี่เป็ง เป็นต้น

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

นักเรียนสามารถยกตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชนได้

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน

3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน โดยการเข้าไป มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. มีจิตสาธารณะ

8. หลักฐานการเรียนรู้

- 8.1 ชิ้นงาน : - แผนผังความคิด เรื่อง กิจกรรมของโรงเรียน
- บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
- 8.2 ภาระงาน : การสืบค้น , การค้นคว้า , กิจกรรมกลุ่ม

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

ชั่วโมงที่ 1

1. ขั้นการตั้งประเด็นคำถาม

1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนที่นักเรียนเคยเข้าร่วม
2. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น และให้อาสาสมัคร 2 คน เล่าประสบการณ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนของนักเรียนได้จัดขึ้น และให้อาสาสมัคร 2 คน เล่าประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

2. ขั้นการสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน คละตามความสามารถของนักเรียน ประกอบด้วยคนเก่ง คนปานกลาง และคนอ่อน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูล เรื่อง กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน จากแหล่งข้อมูลด้านต่างๆ เช่น เว็บไซต์ของโรงเรียน เพจประชาสัมพันธ์โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน เพจ สวท.ลำพูน และหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้น ม.1 เป็นต้น ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อดังต่อไปนี้
 - กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน ด้านประชาธิปไตย
 - กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน ด้านประเพณีและวัฒนธรรม
 - กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน ด้านวิชาการ

- กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน ด้านการบำเพ็ญประโยชน์

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายประเด็นหัวข้อที่กำหนดไว้ โดยเขียนกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนลงในกระดาษที่แจกให้

ชั่วโมงที่ 2

3. ขั้นการสรุปองค์ความรู้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปข้อมูลจากการค้นคว้าและสรุปความรู้จากการอภิปรายในชั่วโมงที่ผ่านมา เป็นแผนผังความคิด เรื่อง กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน ตามหัวข้อที่ครูกำหนดไว้ในชั่วโมงที่ 1

2. จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกผลและอธิบายเพิ่มเติมให้ครบถ้วนสมบูรณ์

ชั่วโมงที่ 3

4. ขั้นการสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานแผนผังความคิด เรื่อง กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน หน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 5 – 10 นาที พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

2. ครูและนักเรียนให้ความรู้เพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมในชั่วโมงนี้

2. ครูชี้แจงการเขียนบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนหรือชุมชนมา 1 กิจกรรม โดยเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ และให้ระยะเวลาในการทำชิ้นงานนี้เป็นเวลา 1 เดือน

10. สื่อและอุปกรณ์

1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน
3. กระดาษบุรูป

11. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	การวัดและประเมินผล		
	วิธีการ	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนสามารถยกตัวอย่าง กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและ ชุมชนได้	แผนผังความคิด เรื่อง กิจกรรมของโรงเรียน และชุมชนได้	แบบประเมินการทำ แผนผังความคิด	ตั้งแต่ 3 คะแนน ขึ้นไป
	การตอบคำถาม	คำถาม	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง
ด้านทักษะพิสัย นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูล กิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน	กิจกรรมกลุ่ม	แบบประเมิน พฤติกรรมด้านการ สืบค้นข้อมูล	ตั้งแต่ 2 คะแนน ขึ้นไป
ด้านจิตพิสัย นักเรียนเห็นความสำคัญของ การเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียนและชุมชน โดยการเข้า ไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ โรงเรียนและชุมชน	บันทึกการเข้าร่วม กิจกรรมของโรงเรียน และชุมชน	แบบประเมินการเข้า ร่วมกิจกรรมของ โรงเรียนและชุมชน	ตั้งแต่ 2 คะแนน ขึ้นไป

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

.....

.....

.....

.....

พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย

.....

.....

.....

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

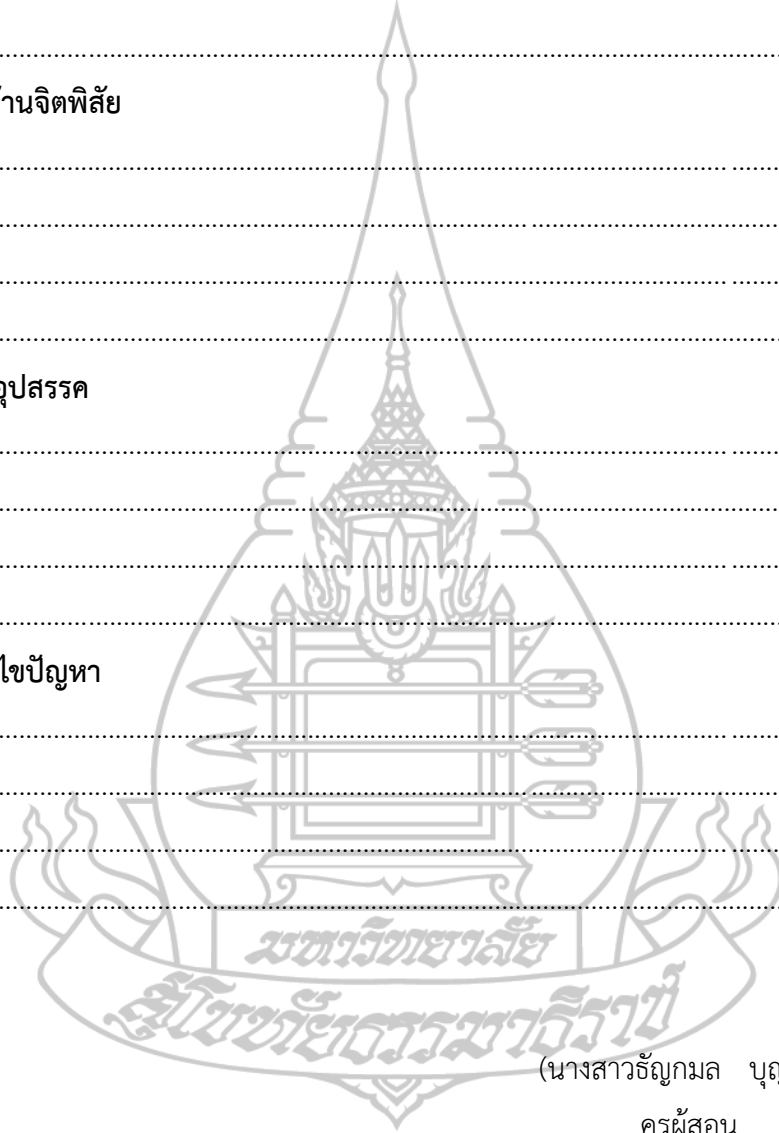
.....

แนวทางแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

(นางสาวธัญกมล บุญยะสิงห์)

ครูผู้สอน

วันที่.....

แบบประเมินการทำแผนผังความคิด

หัวข้อ	3	2	1
เนื้อหา	เนื้อหาสอดคล้องกับ คำถาม ครอบคลุม หัวข้อที่กำหนดให้ จัดลำดับเรื่องราวได้ เข้าใจ	เนื้อหาสอดคล้องกับ คำถาม แต่ไม่ ครอบคลุมหัวข้อที่ กำหนดให้	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับ คำถาม
รูปแบบของ แผนผัง ความคิด	รูปแบบของแผนผัง ความคิด เหมาะสมกับ เนื้อหา ทำให้เข้าใจง่าย	รูปแบบของแผนผัง ความคิด ค่อนข้าง เหมาะสมกับเนื้อหา	รูปแบบของแผนผัง ความคิด ไม่เหมาะสม กับเนื้อหา

เกณฑ์ประเมินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
ดี	5-6
พอใช้	3-4
ปรับปรุง	0-2

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพพอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินพฤติกรรมด้านการสืบค้นข้อมูล

ประเด็น	พฤติกรรม		
	3	2	1
การสืบค้นข้อมูล	นักเรียนสืบค้นข้อมูลตลอดการทำกิจกรรม	นักเรียนสืบค้นข้อมูลเป็นบางครั้ง	นักเรียนไม่สืบค้นข้อมูลเลย

เกณฑ์ประเมินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
ดี	3
พอใช้	2
ปรับปรุง	1

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนได้คะแนนตั้งแต่ 2 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพพอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน

ประเด็น	พฤติกรรม					
	5	4	3	2	1	
การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน	นักเรียนติดรูปภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน และสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนตามหัวข้อที่กำหนดให้ สอดคล้องกับรูปภาพและชื่อกิจกรรม	นักเรียนติดรูปภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน สามารถอธิบายได้ สอดคล้องกับรูปภาพและชื่อกิจกรรม	นักเรียนติดรูปภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน แต่ อธิบายไม่ครอบคลุมกับรูปภาพและชื่อกิจกรรม	นักเรียนไม่ได้ติดรูปภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน แต่ อธิบายได้ สอดคล้องกับชื่อกิจกรรม	นักเรียนไม่ได้ติดรูปภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน และ อธิบายไม่สอดคล้องกับชื่อกิจกรรม	นักเรียนไม่ได้ติดรูปภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน และ อธิบายไม่สอดคล้องกับชื่อกิจกรรม

เกณฑ์ประเมินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
ดี	4-5
พอใช้	2-3
ปรับปรุง	0-1

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนได้คะแนนตั้งแต่ 2 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพพอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เลขที่	ความสามารถในการสื่อสาร			ความสามารถในการคิด			ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี			รวมคะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เลขที่	ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			มีจิตสาธารณะ			รวมคะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม

ของ..... ชั้น ม.1/..... เลขที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ชื่อกิจกรรม

สถานที่จัดกิจกรรม.....

วันที่จัดกิจกรรม.....

ติครูรูปภาพการเข้าร่วมกิจกรรม

◆ ลักษณะของกิจกรรม

.....

.....

.....

◆ สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	เรื่อง การรักษาสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง พลเมืองดี
รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
ปีการศึกษา 2566 ภาคเรียนที่ 2	เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และอำรุงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.1/2 ระบุความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

3. สาระสำคัญ

การรักษาสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ถือเป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคนใน การดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติและทรัพย์สินของโรงเรียน โดยการรักษาความสะอาด ใช้ทรัพย์สินนั้น อย่างประหยัด ใช้อย่างทะนุถนอม และใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อให้ทรัพย์สินของโรงเรียนมีความ แข็งแรง ทนทาน และใช้ได้นานขึ้น

4. สาระการเรียนรู้

- การใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอม เช่น ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในห้องเรียนอย่าง ระมัดระวัง ไม่นำสิ่งของของโรงเรียนมาเป็นของตนเอง เป็นต้น
- การรักษาความสะอาดในโรงเรียน เช่น รักษาความสะอาดของห้องเรียน ไม่ทิ้งขยะ เรี่ยราด เป็นต้น

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการรักษาความสะอาดในโรงเรียนและการใช้ทรัพย์สินของ ส่วนรวมอย่างถนุถนอมได้

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

นักเรียนสามารถรักษาความสะอาดในโรงเรียนและใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอม

3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดในโรงเรียนและใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอม โดยการรักษาความสะอาดภายในโรงเรียนและใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอม

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. มีจิตสาธารณะ

8. หลักฐานการเรียนรู้

- 8.1 ชิ้นงาน : - แบบบันทึกการสำรวจโรงเรียน
- แผนผังความคิด เรื่อง สิ่งที่ฉันเห็นในโรงเรียน

- 8.2 ภาระงาน : การสำรวจ , การค้นคว้า , กิจกรรมกลุ่ม

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

ชั่วโมงที่ 1

1. ขั้นการตั้งประเด็นคำถาม

1. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “ทรัพย์สินของส่วนรวม”
2. นักเรียนและครูร่วมกันยกตัวอย่างการใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมภายในโรงเรียน
3. ครูให้นักเรียนดูรูปภาพสถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียน และถามคำถามกับนักเรียนดังนี้

- ภาพที่ 1 ขยะล้นถัง จากภาพนักเรียนเห็นอะไรบ้าง และรู้สึกอย่างไร

- ภาพที่ 2 การขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้นักเรียน จากภาพนักเรียนเห็นอะไรบ้าง และรู้สึกอย่างไร

- ภาพที่ 3 ขยะโต๊ะนักเรียน จากภาพนักเรียนเห็นอะไรบ้าง และรู้สึกอย่างไร

- ภาพที่ 4 ขยะบริเวณศาลา/โต๊ะหินอ่อน จากภาพนักเรียนเห็นอะไรบ้าง และรู้สึกอย่างไร

- ภาพที่ 5 การวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบ จากภาพนักเรียนเห็นอะไรบ้าง และรู้สึกอย่างไร

4. จากการศึกษารูปภาพทั้ง 5 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายในหัวข้อดังต่อไปนี้

- สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นอย่างไร

- สาเหตุของการเกิดปัญหาดังกล่าว

ชั่วโมงที่ 2

2. ขั้นการสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน คละตามความสามารถของนักเรียน ประกอบด้วยคนเก่ง คนปานกลาง และคนอ่อน
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกไปสำรวจบริเวณโรงเรียน เช่น โรงอาหาร อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามฟุตบอล โต๊ะหินอ่อน ศาลาพระพุทธรูป เป็นต้น และบันทึกข้อมูลสิ่งที่ได้พบเห็นลงในแบบบันทึกการสำรวจโรงเรียน พร้อมทั้งถ่ายภาพประกอบ
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มกลับมารวมกันที่ห้องเรียนตามเวลาที่ครูกำหนด เพื่อการเตรียมอภิปรายภายในกลุ่มในชั่วโมงถัดไป

ชั่วโมงที่ 3

3. ขั้นการสรุปองค์ความรู้

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุปข้อมูลจากการออกไปสำรวจโรงเรียนตามสถานที่ต่างๆ และสรุปความรู้เป็นแผนผังความคิด เรื่อง สิ่งที่ฉันทเห็นในโรงเรียน โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ ดังนี้
 - 1) สถานที่
 - 2) สิ่งที่เห็น
 - 3) สาเหตุ
 - 4) แนวทางการแก้ปัญหา

2. ครูตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกผลและอธิบายเพิ่มเติมให้กับนักเรียน

4. ขั้นการสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 5 นาที พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นๆ ได้ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น
2. นักเรียนและครูร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลจากแผนผังความคิด เรื่อง สิ่งที่ฉันทเห็นในโรงเรียน

ชั่วโมงที่ 4

5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

1. จากการนำเสนอแผนผังความคิด เรื่อง สิ่งที่ฉันทเห็นในโรงเรียน ในชั่วโมงที่ผ่านมา ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกปัญหาที่ควรได้รับการแก้ปัญหา กลุ่มละ 1 เรื่อง (ปัญหาต้องไม่ซ้ำกัน)

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) จัดกิจกรรมหรือโครงการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้วางแผนการจัดกิจกรรมหรือโครงการ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อกิจกรรม/โครงการ
 - 2) สาเหตุ
 - 3) แนวทางการแก้ปัญหา
 - 4) ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม
 - 5) ประเมินผลการดำเนินงาน
3. ครูตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำเพิ่มเติม
 4. นักเรียนดำเนินกิจกรรมหรือโครงการตามแผนที่ได้วางไว้ เป็นเวลา 2 สัปดาห์
 5. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา นักเรียนและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมหรือโครงการที่

ดำเนินการ

10. สื่อและอุปกรณ์

1. หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. แบบบันทึกการสำรวจโรงเรียน
3. กระดาษบรรทัด
4. รูปภาพขยะล้นถัง , การขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้นักเรียน , ขยะใต้โต๊ะนักเรียน , ขยะบริเวณศาลา/โต๊ะหินอ่อน, การวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบ

11. การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	การวัดและประเมินผล		
	วิธีการ	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการรักษาความสะอาดในโรงเรียนและการใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอมได้	แผนผังความคิด เรื่อง สิ่งที่ฉันเห็นในโรงเรียน	แบบประเมินการทำ แผนผังความคิด	ตั้งแต่ 3 คะแนน ขึ้นไป
	การตอบคำถาม	คำถาม	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง
ด้านทักษะพิสัย นักเรียนสามารถรักษาความสะอาดในโรงเรียนและใช้	กิจกรรมหรือโครงการใน การแก้ไขปัญหา	แบบประเมิน กิจกรรม/โครงการ	ตั้งแต่ 8 คะแนน ขึ้นไป

จุดประสงค์การเรียนรู้	การวัดและประเมินผล		
	วิธีการ	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอม			
ด้านจิตพิสัย นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดในโรงเรียนและใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอม โดยการรักษาความสะอาดภายในโรงเรียนและใช้ทรัพย์สินของส่วนรวมอย่างถนุถนอม	กิจกรรมหรือโครงการในการแก้ไขปัญหา	แบบประเมินกิจกรรม/โครงการ	ตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

.....
.....
.....

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

.....
.....
.....

พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย

.....
.....
.....

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย

.....
.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

แนวทางแก้ไขปัญหา

.....
.....
.....

(นางสาวธัญมล บุญยะสิงห์)

ครูผู้สอน

วันที่.....

แบบประเมินการทำแผนผังความคิด

หัวข้อ	3	2	1
เนื้อหา	เนื้อหาสอดคล้องกับ คำถาม ครอบคลุม หัวข้อที่กำหนดให้ จัดลำดับเรื่องราวได้ เข้าใจ	เนื้อหาสอดคล้องกับ คำถาม แต่ไม่ ครอบคลุมหัวข้อที่ กำหนดให้	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับ คำถาม
รูปแบบของ แผนผัง ความคิด	รูปแบบของแผนผัง ความคิด เหมาะสมกับ เนื้อหา ทำให้เข้าใจง่าย	รูปแบบของแผนผัง ความคิด ค่อนข้าง เหมาะสมกับเนื้อหา	รูปแบบของแผนผัง ความคิด ไม่เหมาะสม กับเนื้อหา

เกณฑ์ประเมินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
ดี	5-6
พอใช้	3-4
ปรับปรุง	0-2

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพพอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินกิจกรรม/โครงการ

ชื่อโครงการ.....

กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	คะแนน		
	3	2	1
1. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก			
2. มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
3. ใช้เวลาในการทำงานได้อย่างเหมาะสม			
4. สมาชิกมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
5. กิจกรรม/โครงการประสบผลสำเร็จ			
รวม			

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นดีมาก

ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นพอใช้

ให้ 2 คะแนน

ไม่ปฏิบัติพฤติกรรมนั้น

ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์ประเมินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
ดี	9-15
พอใช้	5-8
ปรับปรุง	1-4

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนได้คะแนนตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพพอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การรักษาสถาณสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เลขที่	ความสามารถในการสื่อสาร			ความสามารถในการคิด			ความสามารถในการแก้ปัญหา			รวมคะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การรักษาสถาธรมสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เลขที่	ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			มีจิตสาธารณะ			รวมคะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก

ภาพที่ 1 ขยะล้นถัง

ภาพที่ 2 การขีดเขียนโต๊ะ-เก้าอี้นักเรียน

ภาพที่ 3 ขยะโต๊ะนักเรียน

ภาพที่ 4 ขยะบริเวณศาลาโถงหินอ่อน

ภาพที่ 5 การวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบ

แบบบันทึกการสำรวจโรงเรียน

กลุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลการสำรวจโรงเรียนตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ลำดับที่	สถานที่	สิ่งที่พบเห็น	หมายเหตุ
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	เรื่อง พลเมืองดี
รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
ปีการศึกษา 2566 ภาคเรียนที่ 2	เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

ม.1/2 ระบุความสามารถของตนเองในการทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

3. สาระสำคัญ

การช่วยเหลือผู้อื่นถือเป็นสิ่งที่นักเรียนพึงปฏิบัติ เป็นการทำประโยชน์ต่อส่วนรวมในการช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

4. สาระการเรียนรู้

- การช่วยเหลือผู้อื่น เช่น ช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้าน ช่วยเหลือเพื่อนหรือน้องเมื่อมีปัญหา แบ่งปันสิ่งของของตนเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

นักเรียนสามารถบอกแนวทางในการการช่วยเหลือผู้อื่นได้

2. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

นักเรียนสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้อื่น โดยการช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนเอง

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. มีจิตสาธารณะ

8. หลักฐานการเรียนรู้

- 8.1 ชิ้นงาน : - แผนผังความคิด เรื่อง ขบวนการช่วยเหลือผู้อื่น
- แบบบันทึกความดี

- 8.2 ภาระงาน : การสืบค้น , การค้นคว้า , กิจกรรมกลุ่ม

9. กิจกรรมการเรียนรู้ (การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น)

ชั่วโมงที่ 1

1. ขั้นการตั้งประเด็นคำถาม

1. นักเรียนอ่านสถานการณ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นให้นักเรียนฟัง ดังนี้

“วันนี้เป็นวันหยุดลุงสมพงษ์ไปทอดแหกับลูกชายในลำคลองได้ปลาเป็นจำนวนมาก ลุงสมพงษ์นำปลากลับมาให้ภรรยาและแจกให้เพื่อนบ้าน ทำให้ลุงสมพงษ์เป็นที่รักของคนในชุมชน”

2. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนคิดว่า เพราะเหตุใดลุงสมพงษ์จึงเป็นที่รักของคนในชุมชน
- นักเรียนจะอย่างไรให้เพื่อนบ้านของนักเรียนได้กินปลาเหมือนกัน

3. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่น โดยให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างสิ่งที่ตนเองเคยช่วยเหลือผู้อื่นหรือแบ่งปันผู้อื่น

2. ขั้นการสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม เป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน คละตามความสามารถของนักเรียน ประกอบด้วยคนเก่ง คนปานกลาง และคนอ่อน

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่น จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ข่าวในประเด็นต่อไปนี้

- 1) หัวข้อข่าว
- 2) ใจความสำคัญของข่าว
- 3) เนื้อหาของข่าว แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่นอย่างไรบ้าง
- 4) การช่วยเหลือผู้อื่นนั้น มีส่วนช่วยให้สังคมน่าอยู่ขึ้นหรือไม่ อย่างไร

ชั่วโมงที่ 2

3. ขั้นการสรุปองค์ความรู้

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปข้อมูลจากการค้นคว้าและสรุปความรู้จากการอภิปรายในชั่วโมงที่ผ่านมา เป็นแผนผังความคิด เรื่อง ขบวนการช่วยเหลือผู้อื่น ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้ข้างต้น
2. จากนั้นครูตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกผลและอธิบายเพิ่มเติมในสิ่งที่ขาดหาย

ชั่วโมงที่ 3

4. ขั้นการสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ 5 – 10 นาที พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น
2. ครูให้ความรู้เพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ “แนวทางในการช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของนักเรียน”

5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมในชั่วโมงนี้
2. ครูชี้แจงการทำแบบบันทึกความดี โดยให้นักเรียนบันทึกการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นระยะเวลา 1 เดือน
3. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา นักเรียนและครูร่วมกันสะท้อนความคิดถึงสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการช่วยเหลือผู้อื่น

10. สื่อและอุปกรณ์

1. แบบบันทึกความดี
2. กระดาษบุรูป
3. เว็บไซต์ข่าวเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่น

11. การวัดและประเมินผล

1. การวัดผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	การวัดและประเมินผล		
	วิธีการ	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การผ่าน
ด้านพุทธิพิสัย นักเรียนสามารถบอกแนวทางในการการช่วยเหลือผู้อื่นได้	แผนผังความคิด เรื่อง ข่าวการช่วยเหลือผู้อื่น	แบบประเมินการทำ แผนผังความคิด	ตั้งแต่ 3 คะแนน ขึ้นไป
	การตอบคำถาม	คำถาม	ตอบคำถามได้ ถูกต้อง
ด้านทักษะพิสัย นักเรียนสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	บันทึกความดี	แบบประเมิน บันทึกความดี	ตั้งแต่ 2 คะแนน ขึ้นไป
ด้านจิตพิสัย นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้อื่น โดยการช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตนเอง	บันทึกความดี	แบบประเมินบันทึก ความดี	ตั้งแต่ 2 คะแนน ขึ้นไป

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

.....

.....

.....

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

.....

.....

.....

พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย

.....

.....

.....

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

(นางสาวธัญมถล บุญยะสิงห์)

ครูผู้สอน

วันที่.....

แบบประเมินการทำแผนผังความคิด

หัวข้อ	3	2	1
เนื้อหา	เนื้อหาสอดคล้องกับ คำถาม ครอบคลุม หัวข้อที่กำหนดให้ จัดลำดับเรื่องราวได้ เข้าใจ	เนื้อหาสอดคล้องกับ คำถาม แต่ไม่ ครอบคลุมหัวข้อที่ กำหนดให้	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับ คำถาม
รูปแบบของ แผนผัง ความคิด	รูปแบบของแผนผัง ความคิด เหมาะสมกับ เนื้อหา ทำให้เข้าใจง่าย	รูปแบบของแผนผัง ความคิด ค่อนข้าง เหมาะสมกับเนื้อหา	รูปแบบของแผนผัง ความคิด ไม่เหมาะสม กับเนื้อหา

เกณฑ์ประเมินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
ดี	5-6
พอใช้	3-4
ปรับปรุง	0-2

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพพอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินแบบประเมินบันทึกความดี

ประเด็น	พฤติกรรม					
	5	4	3	2	1	0
การช่วยเหลือ ผู้อื่นตามกำลัง ความสามารถ ของตนเอง	นักเรียน ช่วยเหลือ ผู้อื่น 5 ครั้ง ขึ้นไป	นักเรียน ช่วยเหลือ ผู้อื่น 4 ครั้ง	นักเรียน ช่วยเหลือ ผู้อื่น 3 ครั้ง	นักเรียน ช่วยเหลือ ผู้อื่น 2 ครั้ง	นักเรียน ช่วยเหลือ ผู้อื่น 1 ครั้ง	นักเรียน ไม่ได้ ช่วยเหลือ ผู้อื่นเลย

เกณฑ์ประเมินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนน
ดี	4-5
พอใช้	2-3
ปรับปรุง	0-1

เกณฑ์การผ่าน

นักเรียนได้คะแนนตั้งแต่ 2 คะแนนขึ้นไป หรือระดับคุณภาพพอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์การประเมิน

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เลขที่	ความสามารถในการสื่อสาร			ความสามารถในการคิด			ความสามารถในการแก้ปัญหา			รวมคะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดี

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เลขที่	ใฝ่เรียนรู้			มุ่งมั่นในการทำงาน			มีจิตสาธารณะ			รวมคะแนน
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ชื่อ - สกุล ชั้น ม.1/..... เลขที่

คำชี้แจง การตอบคำถามนี้ไม่มีคำตอบผิดหรือถูก ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะตามความเป็นจริง โดยมีระดับการวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ดังนี้

3	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ
2	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง
1	หมายถึง	นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นนานๆ ครั้ง
0	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย

คำอธิบายการให้คะแนน

ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเป็นประจำ (3) หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นด้วยตนเองทุกครั้ง โดยที่ไม่ต้องมีใครบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้ง (2) หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นด้วยตนเองบ่อยครั้ง โดยที่ไม่ต้องมีใครบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมนั้นนานๆ ครั้ง (1) หมายถึง นักเรียนปฏิบัติพฤติกรรมนั้นนานๆ ครั้งด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องมีคนคอยบอกหรือเตือน

ระดับการปฏิบัติไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้น (0) หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรมนั้นเลย

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของนักเรียน

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	3 เป็นประจำ	2 บ่อยครั้ง	1 นานๆ ครั้ง	0 ไม่เคย
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม				
1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เช่น การเลือกตั้งประธานนักเรียน กิจกรรมกีฬา เป็นต้น				
2. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนได้จัดขึ้น เช่น การทำบุญตักบาตรเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีตักบาตรถวายสลาก เป็นต้น				

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	3 เป็นประจำ	2 บ่อยครั้ง	1 นานๆ ครั้ง	0 ไม่เคย
3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีในท้องถิ่น เช่น ประเพณีสลากย้อม ประเพณีเป็ง เป็นต้น				
4. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือผู้ด้อยโอกาส เช่น บริจาคสิ่งของให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วมและภัยแล้ง บริจาคของเล่นหรืออุปกรณ์การเรียนให้กับผู้ขาดแคลน เป็นต้น				
5. นักเรียนอาสาเป็นตัวแทนของห้องเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนด้วยความสมัครใจ				
ด้านการหลีกเลี่ยงการทำความเสียหายและการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน				
6. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียน				
7. นักเรียนเก็บอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องเรียนหลังใช้งานเสร็จแล้ว เช่น สีไม้ สื่อการเรียน เป็นต้น				
8. ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน				
9. นักเรียนช่วยทำความสะอาดโต๊ะเรียน เมื่อพบว่าโต๊ะเรียนสกปรก เช่น มีขยะใต้โต๊ะ เป็นต้น				
10. เมื่อพบเห็นขยะถูกทิ้งเกลื่อนกลาดในห้องเรียนและนอกห้องเรียน นักเรียนเก็บไปทิ้งในถังขยะ				
11. นักเรียนใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในห้องเรียนอย่างระมัดระวัง เช่น หนังสืออ่านเสริมความรู้ เพื่อยืดอายุการใช้งาน				
12. นักเรียนไม่นำสิ่งของของโรงเรียนหรือทรัพย์สินของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง เช่น จาน ชาม ซ้อนส้อม ในโรงอาหาร				

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	3 เป็นประจำ	2 บ่อยครั้ง	1 นานๆ ครั้ง	0 ไม่เคย
ด้านการช่วยเหลือ และแบ่งปันด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน				
13. นักเรียนอาสาช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระ เช่น ล้างจาน กวาดบ้าน เป็นต้น				
14. เมื่อนักเรียนเห็นร่องเท้าที่วางหน้าห้องเรียน วางไม่เป็นระเบียบ นักเรียนช่วยจัดร่องเท้าให้เป็นระเบียบ				
15. นักเรียนอาสาช่วยครูแจกอุปกรณ์หรือแบบฝึกหัดให้กับเพื่อนๆ				
16. นักเรียนแบ่งปันทรัพย์สินของส่วนรวมให้เพื่อนใช้ เช่น แบ่งโต๊ะหินอ่อนให้เพื่อนนั่ง แบ่งปันโต๊ะเรียนให้เพื่อนนั่ง เป็นต้น				
17. นักเรียนแบ่งปันสิ่งของของตนเองเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เช่น เสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน ของเล่น เป็นต้น				
18. เมื่อเพื่อนของนักเรียนลืมนำเงินค่าอาหารกลางวันมาโรงเรียน นักเรียนให้เพื่อนยืมเงิน				
19. นักเรียนช่วยเหลือพี่หรือน้อง เมื่อมีปัญหา เช่น สอนเล่นดนตรี ช่วยสอนการบ้าน อธิบายงาน เป็นต้น				
20. เมื่อเพื่อนมีปัญหาหรือเดือดร้อน นักเรียนช่วยให้คำแนะนำ				

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายการประเมิน	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์ และความถูกต้องของกิจกรรมการเรียนรู้									
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
9. เหมาะสมกับระดับและวัยของนักเรียน	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5
10. เหมาะสมกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	4	5	4	5	4	5	5	5
ด้านหลักฐานการเรียนรู้										
11. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5
12. เหมาะสมกับระดับและวัยของนักเรียน	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5
13. การงาน/ชิ้นงานเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5
ด้านการวัดผลประเมินผล										
14. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้/จุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5
15. วิธีวัดผลประเมินผล เครื่องมือวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	4	5	5	5	5	5	4
16. แบบวัดผลประเมินผลครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร	4	5	5	5	4	5	5	5	4	5
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้										
17. มีความเหมาะสมกับระดับและวัยของนักเรียน	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4
18. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5

รายการประเมิน	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ และความถูกต้องของกิจกรรมการเรียนรู้									
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2			แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3			
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้										
19. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4	5	5	5	5	5	4
20. ลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5
21. มีการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการคิด การลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5
22. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5
ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้										
23. สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5
24. สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	5	5	5	4	4	5	5	5
25. นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4	5	5	4	5	5	5	5	5	4
รวมคะแนน	119	119	118	119	120	121	120	120	118	119
คะแนนเฉลี่ย	4.76	4.76	4.72	4.76	4.80	4.84	4.80	4.80	4.72	4.76
รวมคะแนนเฉลี่ย	4.75									4.76

ตารางที่ 6 แสดงค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ของแบบ
ประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้*
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
18	0	+1	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้*
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	0	0	+1	1	0.33	ใช้ไม่ได้*

หมายเหตุ * ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว

ค่าความเที่ยงของแบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ มีค่า .85 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ภาคผนวก ง
การวิเคราะห์ผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง
1	2.00	2.05	0.05
2	1.60	1.95	0.35
3	1.05	1.75	0.70
4	1.75	1.85	0.10
5	2.05	2.45	0.40
6	2.25	2.35	0.10
7	1.90	2.30	0.40
8	1.60	2.45	0.85
9	2.50	2.60	0.10
10	1.75	2.30	0.55
11	1.80	2.20	0.40
12	1.95	2.10	0.15
13	1.75	1.90	0.15
14	1.85	2.00	0.15
15	1.35	1.65	0.30
16	2.10	2.70	0.60
17	1.85	2.50	0.65
18	1.05	1.75	0.70
19	1.75	2.40	0.65
20	2.00	2.25	0.25
21	2.25	2.60	0.35
22	1.75	2.15	0.40
23	1.65	1.70	0.05
24	1.80	1.85	0.05
25	1.60	2.00	0.40
26	1.45	1.60	0.15
27	1.90	2.50	0.60
28	1.60	1.95	0.35

29	1.90	1.95	0.05
30	1.95	2.10	0.15
31	1.60	1.75	0.15
32	1.95	2.25	0.30
33	2.00	2.35	0.35
34	1.95	2.20	0.25
35	2.15	2.30	0.15
36	1.15	1.45	0.30
37	1.95	2.15	0.20
38	1.80	2.15	0.35
39	1.85	2.2	0.35
40	1.75	2.30	0.55
เฉลี่ย (\bar{x})	1.80	2.13	
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	0.28	0.30	
ค่าที (t-test)	9.78*		

*p < 0.05

ภาคผนวก จ

ตัวอย่าง ผลงานของนักเรียน

บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม
 ของ...อ.ย. คุณงามเห็น... อ.อภิลักขิต... ชั้น ม.1/ 2... เลขที่ 14
 คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

ชื่อกิจกรรม กิจกรรมผดุงครรภ์
 สถานที่จัดกิจกรรม โรงเรียนสตรีศรีสุโขทัย
 วันที่จัดกิจกรรม ๑๖ มี.ย. ๒๕๖๕

❖ ลักษณะของกิจกรรม
ฝึกปฏิบัติร่วมกัน การทวง จากกิจจริง ฝึกฝนสิ่งใหม่ ฝึกคิดของนักเรียน ฝึกปฏิบัติ
และสนับสนุนคิดค้น แสวงหา ขั้วสัมพันธ์ ความเป็นไป การทวง แล้วยังไม่เรียบร้อย
และมีผู้ตรวจ ทราบ โดยละเอียด

❖ สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว
ได้เรียนรู้กับ สันนิษฐาน วิเคราะห์การผดุงครรภ์ การทวง ในความถี่สูงต่อไป

บันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม
 ของ...อ.ย. อภิลักขิต... อ.อภิลักขิต... ชั้น ม.1/ ๑... เลขที่ ๑๖
 คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

ชื่อกิจกรรม ปฐมนิเทศ ๒๕๖๕
 สถานที่จัดกิจกรรม โรงเรียนสตรีศรีสุโขทัย
 วันที่จัดกิจกรรม ๑๖ มี.ย. ๒๕๖๕

❖ ลักษณะของกิจกรรม
ฝึกปฏิบัติร่วมกัน การทวง จากกิจจริง ฝึกฝนสิ่งใหม่ ฝึกคิดของนักเรียน ฝึกปฏิบัติ
และสนับสนุนคิดค้น แสวงหา ขั้วสัมพันธ์ ความเป็นไป การทวง แล้วยังไม่เรียบร้อย
และมีผู้ตรวจ ทราบ โดยละเอียด

❖ สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว
ได้เรียนรู้กับ สันนิษฐาน วิเคราะห์การผดุงครรภ์ การทวง ในความถี่สูงต่อไป

บันทึกการสำรวจโรงเรียน

แบบบันทึกการสำรวจโรงเรียน
กลุ่ม 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลการสำรวจโรงเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

ลำดับที่	สถานที่	สิ่งที่พบเห็น	หมายเหตุ
1	ห้องฟ้า	บุปผชาติ, ทราย, สัก, กล้วย, ทุเรียน	ไม่รอบรู้
2	โถง 15 นี	บุปผชาติ, ฟ้า	ทั้งรอบรู้ไม่รอบรู้
3	สนามฟุตบอล	หญ้า, บุปผชาติ	ทั้งรอบรู้รอบรู้
4	โถงศูนย์กีฬา	โถงกีฬา, กล้วย	ไม่รอบรู้รอบรู้
5	โรงอาหาร	ถ้วยพลาสติก, กล้วย	ไม่รอบรู้รอบรู้
6	อาคาร 6	น้ำดื่มพลาสติก	ไม่รอบรู้รอบรู้ ไปตั้ง
7	อาคาร 1	หลอดดูดน้ำ	ทั้งรอบรู้รอบรู้ ถูกทิ้ง
8	อาคาร 5	เศษขยะ	ทั้งรอบรู้รอบรู้

แบบบันทึกการสำรวจโรงเรียน
กลุ่ม 1

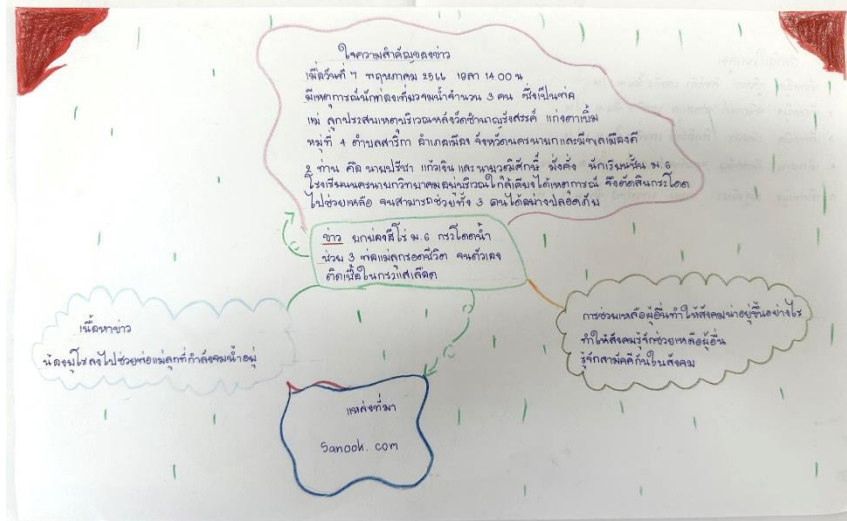
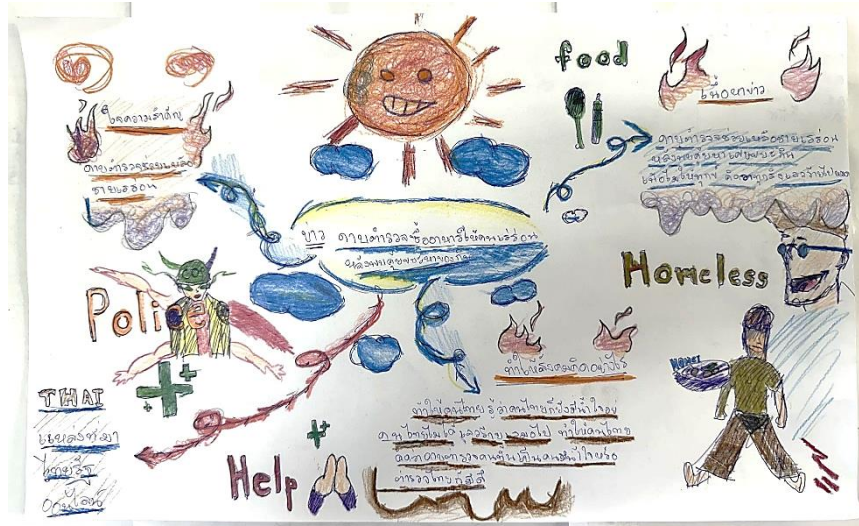
คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลการสำรวจโรงเรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

ลำดับที่	สถานที่	สิ่งที่พบเห็น	หมายเหตุ
1	ห้องเรียน 4	โต๊ะทำขนมที่อยู่ที่โต๊ะเรียน	
2	ห้องเรียน 4	ถังขยะที่เขียนเป็นโต๊ะเรียน	
3	โรงอาหาร	จานดิน	
4	โถง 15 นี	ถังขยะที่เขียนเป็นโถง โถงหน้าโรงอาหาร	
5	โถงศูนย์กีฬา	ไม้เสิร์ฟ/ไม้จิ้มฟัน	
6	หน้าห้องเรียน 4	รองเท้าวางไม่เป็นระเบียบ	
7	โรงอาหาร	ผ้าเช็ดตัววางไม่เป็นระเบียบ	
8	ตัวนักเรียน	นักเรียนที่เขียนชื่อที่เขียน หรือไม่ได้เขียนชื่อที่เขียน	

โครงการ “การรักษาสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน”

แผนผังความคิด เรื่อง ขบวนการช่วยเหลือผู้อื่น

แบบบันทึกความดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการช่วยเหลือผู้อื่นตามหัวข้อดังต่อไปนี้

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	ผู้รับรอง
14/12/66	ส่งงานให้เพื่อน	กนกขวัญ
14/12/66	ช่วยเพื่อนถือของ	พิชชา
15/12/66	ให้เพื่อนยืมเงิน	กัญญาพร
17/12/66	จัดโต๊ะให้เพื่อน	ณาศิลา
19/12/66	ช่วยเพื่อนทำงาน	ดิลิดดา
20/12/66	ช่วยแจกหนังสือ	ศศิธรยา
21/12/66	ส่งงานให้เพื่อน	กนกขวัญ
22/12/66	ให้เพื่อนยืมเงิน	ดิลิดดา
26/12/66	ยกกระเป๋าให้เพื่อน	กัญญาพร

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกการช่วยเหลือผู้อื่นตามหัวข้อดังต่อไปนี้

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	ผู้รับรอง
14/12/66	ให้เพื่อนขมปาก	ชฎาพร ชองคำ
13/12/66	ให้เพื่อนยืมเงิน	ศศิธร
14/12/66	ให้เพื่อน ยืม เพลิดเพลิน	อติ
15/12/66	ช่วยเพื่อนถือกระเป๋า	อติ
15/12/66	ช่วยเพื่อนถือกระเป๋า	อติ
18/12/66	ให้เพื่อนยืมหนังสือ	กมลวิมล
16/12/66	ช่วยถือกระเป๋า	กนกขวัญ
14/12/66	ช่วยเพื่อนทำเรื่อง	ศศิธร
19/12/66	ช่วยเพื่อนถือของ	ดิลิดดา

ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่าง ภาพกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามในห้องเรียน

นักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนดำเนินการตามโครงการ “การรักษาสาธารณสุขสมบัติและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน”

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวธัญกมล บุญยะสิงห์
วัน เดือน ปี เกิด	31 สิงหาคม 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	26 หมู่ที่ 4 ซ.10 ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน 51120
ประวัติการศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ ลำพูน ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	ครู วิทยาลัยน่านาญการ

